

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Bakalářská práce

2023

Matěj Myslivec

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Komparace námořních sil asijských mocností Číny a
Japonska**

Bakalářská práce

Autor práce: Matěj Myslivec

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: RNDr. Jan Kofroň, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1.8.2023

Matěj Myslivec

Bibliografický záznam

Myslivec, Matěj. *Komparace námořních sil asijských mocností Číny a Japonska*. Praha, 2023. 54 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce RNDr. Jan Kofroň, Ph.D.

Rozsah práce: 90 256 znaků (s mezerami)

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na Sino-japonské vztahy a Čínské aktivity ve Východočínském moři a provádí komparaci námořních sil Japonského císařství a Čínské lidové republiky. Práce zkoumá historii zhoršování vztahů mezi oběma zeměmi, zejména se soustředí na diplomatické spory o ostrovy Senkaku a jejich dopad na regionální stabilitu. Důraz je kladen také na politickou situaci v Japonsku a vzájemnou ekonomickou provázanost, a zjišťuje, proč se Japonsko někdy zdá být neschopné účinně reagovat na Čínskou politiku. V rámci komparace jsou analyzovány námořní síly obou zemí, tj. Japonské námořní obranné síly (JMSDF) a Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN). Práce se zaměřuje na strukturu, typy lodí, technologické systémy, flotily, výcvik, rozpočet a počet lodí v obou námořních silách. Nakonec práce nabízí pohled do budoucnosti regionu, představuje další vývoj vztahů mezi Japonskem a Čínou a navrhuje možné scénáře, jak by situace mohla postupovat. Zohledňuje klíčové faktory, jako jsou námořní síly obou zemí, politické rozhodnutí, ekonomické a regionální vlivy a otázku ostrovů Senkaku. Závěr práce pak shrnuje klíčové poznatky z komparace námořních sil Japonska a Číny, a jak by tyto poznatky mohly ovlivnit budoucí vývoj v regionu Indo-Pacifiku. Celkově tato práce poskytuje ucelený a informovaný pohled na Sino-japonské vztahy a situaci ve Východočínském moři.

Abstract

This bachelor's thesis focuses on Sino-Japanese relations and Chinese activities in the East China Sea while conducting a comparison of the naval forces of the Japan and the People's Republic of China. The thesis examines the history of deteriorating relations between the two countries, with particular emphasis on diplomatic disputes over the Senkaku Islands and their impact on regional stability. It also highlights the political situation in Japan and mutual economic interdependence, aiming to understand why Japan sometimes seems unable to effectively respond to Chinese policies. The naval forces of both countries, namely the

Japanese Maritime Self-Defense Force (JMSDF) and the People's Liberation Army Navy (PLAN), are analyzed within the comparison, focusing on their structure, types of ships, technological systems, fleets, training, budget, and the number of vessels. Finally, the thesis offers a perspective on the future of the region, presenting potential developments in Japan-China relations and proposing possible scenarios for the situation's progression. Key factors considered include the naval forces of both nations, political decisions, economic and regional influences, and the Senkaku Islands' issue. The conclusion summarizes the key findings from the comparison of Japan and China's naval forces and how these insights may influence future developments in the Indo-Pacific region. Overall, this thesis provides a comprehensive and informed perspective on Sino-Japanese relations and the situation in the East China Sea.

Klíčová slova

Japonsko, Čína, námořnictvo, síla, geopolitika, komparace

Keywords

Japan, China, navy, power, geopolitics, comparison.

Název Práce

Komparace námořních sil asijských mocností Číny a Japonska

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu práce, doktorovi Janu Kofroňovi, za jeho podporu a cennou pomoc během mého bakalářského studia. Díky jeho radám, ale hlavně podpoře a vstřícnosti jsem byl schopen tuto práci dokončit. Oceňuji jeho trpělivost a ochotu, díky které jsem mohl pracovat se sebevědomím a odhodláním.

Obsah

Úvod	1
1. Sino-japonské vztahy	2
1.1. Zhoršování vztahů	5
1.2. Začátky diplomatických sporů o ostrovy Senkaku	6
1.3. Politická situace v Japonsku a vzájemná ekonomická provázanost	11
1.4. Proč se Japonsko nedokáže efektivně adaptovat na Čínskou politiku?	13
1.5. Čtyři hlavní neshody podle Sheila A. Smithové	14
2. Čínské aktivity ve Východočínském moři	17
2.1. Zlepšení vztahů a současná situace	19
2.2. Čínská a Japonská plavidla u ostrovů Senkaku	21
3. Komparace námořních sil	24
3.1. Japonské námořní obranné síly (JSDF)	25
3.1.1. Struktura Japonských námořních obranných sil (JMSDF)	26
3.1.2. Typy lodí a technologické systémy v JMSDF	27
3.1.3. Flotily JMSDF a oblast jejich působení	29
3.1.4. Výcvik námořnictva JMSDF a jeho připravenost	31
3.1.5. Rozpočet a počet lodí JMSDF	32
3.2. Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN)	33
3.2.1. Struktura Námořnictva Čínské lidové osvobozené armády	33
3.2.2. Typy lodí a technologické systémy PLAN	34
3.2.3. Flotily PLAN a oblast jejich působení	38
3.2.4. Výcvik námořnictva PLAN a jeho připravenost	39
3.2.5. Rozpočet a počet lodí PLAN	39
3.3. Srovnání obou námořních sil	40
4. Shrnutí výsledků	44
5. Závěr a pohled na region do budoucna	45
Seznam tabulek	48
ZDROJE	49

Úvod

V dnešní globalizované a propojené světové krajině hrají geopolitické vztahy mezi státy klíčovou roli v určování bezpečnosti, stability a prosperující budoucnosti regionů. Jedním z takových klíčových regionů je Indo-Pacifik, který zahrnuje rozsáhlé území od Indického oceánu až po Tichý oceán. V rámci tohoto regionu jsou Sino-japonské vztahy středobodem pozornosti, přičemž obě země, Japonsko a Čínská lidová republika, jsou důležitými aktéry, kteří formují politické, ekonomické a bezpečnostní dynamiky v tomto prostoru.

Japonsko, známé svým bohatým kulturním dědictvím a moderními technologickými inovacemi, a Čína, s největší populací na světě a rychlým ekonomickým růstem, jsou dvěma významnými silami v regionu Indo-Pacifiku. Jejich vzájemné vztahy mají dlouhou historii, která byla poznamenána střetem zájmů a diplomatickými napětími. Zhoršování vztahů a spory o ostrovy Senkaku, často označované jako Diaoyu ostrovy v Číně, představují některé z klíčových výzev, kterým čelí tento region.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu Sino-japonských vztahů a zkoumá Čínské aktivity ve Východočínském moři, zejména s ohledem na ostrovy Senkaku. Cílem je porozumět hlavním faktorům, které ovlivňují tyto vztahy a jejich dopad na regionální stabilitu a bezpečnost. Důraz je také kladen na politickou situaci v Japonsku a vzájemnou ekonomickou provázanost obou zemí. Zároveň se práce zabývá otázkou, proč se Japonsko někdy zdá být neschopné účinně reagovat na Čínskou politiku, a analyzuje čtyři hlavní neshody mezi oběma zeměmi, jak je popsala Sheila A. Smithová ve svém výzkumu.

V rámci komparace jsou důkladně analyzovány námořní síly Japonského císařství a Čínské lidové republiky. Japonské námořní obranné síly (JMSDF) a Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN) jsou podrobně zkoumány ve svých strukturách, typech lodí,

technologických systémech, flotilách, výcviku, rozpočtech a počtech lodí. Tato komparace umožňuje porovnat sílu a schopnosti obou námořních sil a lépe porozumět jejich strategiím a snahám v regionu Indo-Pacifiku.

Závěr práce se pak zaměřuje na pohled do budoucnosti regionu a prezentuje možné scénáře dalšího vývoje vztahů mezi Japonskem a Čínou. Klíčové faktory, jako jsou námořní síly obou zemí, politická rozhodnutí, ekonomické a regionální vlivy a otázka ostrovů Senkaku, jsou zohledněny při předpovídání budoucích výzev a možností v tomto klíčovém regionu. Práce se tak snaží poskytnout ucelený a informovaný pohled na Sino-japonské vztahy a situaci ve Východočínském moři, která může být výzvou pro celý region Indo-Pacifik.

1. Sino-japonské vztahy

Teritoriální nacionalismus sehrává významnou roli v domácí politice a konflikt mezi Japonskem a Čínou ohledně sporných ostrovů Senkaku vyvolal zvláště nebezpečnou situaci v jejich vztazích. Napětí mezi oběma zeměmi však nezačalo s tímto ostrovním sporem, nýbrž před několika lety, kdy se začaly projevovat obtíže při vyrovnávání rozdílů v jejich politických postojích. I když komplexní vztahy mezi Čínskou lidovou republikou (ČLR) a Japonskem byly vždy kontroverzní a složité, političtí vůdci v Japonsku poslední léta nacházeli stále těžší kompromisy, jelikož veřejnost ztrácela oblibu vůči Číně. Čínské vedení také působilo dojmem, že nedokážou naplnit dohody nebo se dostat ke kompromisu. (Smith 2015)

K nárůstu napětí mezi Japonskem a ČLR přispělo mnoho faktorů. Již několik desetiletí se zvyšoval ekonomický vliv Číny, a spolu s rozšiřováním vojenské moci, to naznačovalo možný zásadní přesun geopolitické síly. Očekávání, že Čína bude silnější a možná nepřátelsky naladěná vůči Japonsku, stále více podněcovalo japonské obavy ohledně jejich vztahu s ČLRem. Dalšími výzvami, kterým čelí Čína sousedící s asijskými zeměmi, kteří jsou spojenci Spojených států, je geologické postavení, ekonomická závislost a nový vznikající regionální mocenský balanc. (Smith 2015)

Dalším důležitým faktorem jsou trvající rozdíly ohledně minulosti obou zemí, a podmínek, které se týkají japonské poválečné dohody. Sanfranciská mírová smlouva, podepsaná v roce 1951, obnovila japonskou suverenitu po sedmileté americké okupaci, ale nespádaly do ní dva "vzrůstající" sousedé Japonska, Korejská republika a ČLR. V roce 1950, i když korejská válka rozdělila poloostrov, neexistovala plnohodnotná vláda v Korejské republice. Navíc Spojené státy uznávaly vládu Kuomintangu pod vedením Čankajška a když ČLR padl do rukou Čínské komunistické strany v roce 1949, Spojené státy a jejich budoucí spojenec v době studené války Japonsko, odmítly uznat nově vzniklou vládu na pevninském území. Teprve po desetiletích Japonsko uzavřelo samostatné mírové smlouvy se svými sousedy. Smlouva o základních vztazích mezi Japonskem a Jižní Koreou (KOR) nebyla uzavřena až do roku 1965 a smlouva o míru a přátelství mezi Japonskem a ČLR byla vyjednána až po historické návštěvě prezidenta Richarda Nixona v ČLR v roce 1978. Spory ohledně území a další problémy související s poválečným uspořádáním byly hlavním programem současné revizionistické politiky ve všech třech zemích v severovýchodní Asii, a nedořešené rozdíly ohledně historie a odškodnění se staly předmětem národnostních vášní. (Smith 2015)

Samotný vzestup Číny jako regionální a globální mocnosti ještě prohloubil nespokojenost s podmínkami poválečného míru mezi Japonskem a jeho sousedy. Situace se v roce 2012 dále zkomplikovala narůstajícími obtížemi s KOR a ČLR ohledně sporů o ostrovy, což jenom posílilo obavy o strategickou pozici Japonska v severovýchodní Asii. V roce 2014 zůstaly japonské teritoriální spory ohledně ostrovů s Ruskem, KOR a ČLR nadále nevyřešeny. Do dnešního dne tyto spory přetrvávají. Postupující změny v rovnováze sil v severovýchodní Asii vyvolávaly nejistotu ohledně japonské obrany. Toto napětí kvůli sporům o ostrovy přineslo novou naléhavost do debaty v Japonsku ohledně vojenské reformy. Krátce poté, co Shinzo Abe nastoupil do úřadu, jeho vláda oznámila, že provede přezkum předchozího

vládního plánu národní obrany. Po desetiletí nebyl japonský vojenský rozpočet zvětšován a změny v rovnováze sil v regionu byly odkládány. Taktéž bylo důležité, že Spojené státy a Japonsko od roku 1997 neuskutečnily strategické přezkoumání své aliance a stále se soustředily na provádění přeorientace sil po skončení studené války. (Smith 2015)

Abe, dlouhodobý zastánce reinterpretace japonské ústavy za účelem omezení některých omezení japonské armády, jmenoval poradní výbor, který měl provést právní posouzení rozšíření Japonska ohledně používání síly ve spolupráci s jinými zeměmi, včetně Spojených států Amerických (USA). Také navrhl zvýšení obranných výdajů Japonska. V září 2013, během projevu v New Yorku, Abe potvrdil americkému publiku, že Japonsko nebude "slabým článkem v regionálním a globálním bezpečnostním rámci, ve kterém USA hraje hlavní roli", ale zároveň měl také na zřeteli výzvu, kterou představuje Čína. Jeho projev zněl takto: *„Máme nebezpečného souseda, jehož vojenské výdaje jsou alespoň dvojnásobně vyšší než ty japonské a jsou druhými největšími na světě, hned po rozpočtu Spojených států na obranu. Tento stát zvýšil své vojenské výdaje, které jsou jen obtížně transparentní, o více než 10 procent ročně po dobu více než 20 let od roku 1989. A na druhou stranu, vláda mé země zvýšila svůj obranný rozpočet jen o 0,8 procenta. Pokud mě chcete nazvat pravicovým militaristou, tak prosím, klidně to udělejte.“* Abeova zmínka o čínské kritice jeho programu odráží pevný postoj ČLR, že on sám je problémem. (Smith 2015)

I když Abe a jeho názory na obranu Japonska a poválečnou historii nikdy nebyly pochybné, napětí mezi Japonskem a ČLR se stalo tímto aktem osobnějším. Avšak Čínské vedení nebylo vždy kritické k Shinzo Abemu. Když byl nově zvoleným premiérem na podzim roku 2006, byl vřele přivítán v Soulu a ČLRu jako státník, který obnoví napjaté vztahy a otevře cestu k "vzájemně prospěšné" spolupráci. Nicméně, když se vrátil k moci v roce 2012, vztah mezi Japonskem a ČLR už byl silně narušen. Abe však toto napětí nevyvolal a ve skutečnosti znovu požádal o rozhovory s novým vedením ČLR pod vedením Xi Jinpinga.

Nicméně, jeho diplomatický úspěch během prvního funkčního období se neprojevil stejným úspěchem ve druhém. Znamky změny bilaterálního vztahu byly již na počátku nového tisíciletí patrné. Během dalších deseti let opakovaných sporů mezi Japonskem a ČLR v různých politických otázkách odrážely rostoucí obavy veřejnosti o vliv ČLR, a diplomatický vztah se střídal mezi konfrontací a smířením a zpět. (Smith 2015)

1.1. Zhoršování vztahů

S každým novým problémem se zdálo, že japonská vláda je stále více neschopná vyřešit své rozpory s ČLR. Premiér Koizumi Junichiro (2001–2006) vedl téměř polovinu desetiletí napjaté vztahy mezi Japonskem a ČLR, a na čas bylo mnoho těchto obtíží připisováno právě jemu. Navíc Koizumiho trvání na návštěvě kontroverzního chrámu Yasukuni bylo vnímáno jako hlavní příčina čínské kritiky Japonska. Chrám Yasukuni je místem odpočinku mnoha padlých Japonských vojáků a vysoce postavených vojenských důstojníků, mezi nimi je i několik usvědčených válečných zločinců. Proto je s ním spojená taková kontroverze. Po Koizumiho odchodu představili diplomati v ČLR a Japonsku sofistikovaný diplomatický plán summitů vyšších politiků, který měl zlepšit vztahy po Koizumim, a právě Abe vedl japonskou snahu obnovit vztahy. Vrcholem byla návštěva Hu Jintaoa v Japonsku v květnu 2008, první návštěva čínského prezidenta po deseti letech. Premiér Fukuda Yasuo, syn premiéra, který přivítal Deng Xiaopinga při jeho první návštěvě v Tokiu v roce 1978, přivítal Jintaoa Hu a s hrdostí oznámil jejich novou vizi "vzájemně prospěšných vztahů založených na společných strategických zájmech." (Smith 2015)

Ale tato diplomacie bohužel nijak nepomohla obtížím v japonsko-čínském vztahu. Nové problémy vyvolaly veřejnou kritiku. I po summitu, kdy se setkali premiéři obou států v roce 2008, kdy se stal incident s otrávenými mraženými výrobky dovezenými z Číny a v roce 2012 srážka s čínským trawlerem, popularita nepřátelství v obou zemích stoupala, zatímco jejich političtí vůdci se otevřeně hádali. Poté, co dvoutýdenní konfrontace skončila a vášně

opadly, diplomati začali znovu usilovat o obnovení smířlivé diplomacie, ale bez výrazného pokroku. V roce 2012 se obě země neshodovaly ohledně sporu o ostrovy Senkaku a diplomatické spory se jenom prohloubili. (Smith 2015)

1.2. Začátky diplomatických sporů o ostrovy Senkaku

Japonsko a ČLR jsou si již po několik let dlouhodobými obchodními partnery, ale zároveň i největšími rivaly v oblasti Asie, především v oblasti Východočínského moře. V této oblasti se nachází ostrovy Senkaku. Jedná se o ostrovy s rozlohou 6,16 km, které se stali velmi důležitou součástí politiky Japonska a Číny po roce 2012, kdy se stali hlavními politickými nástroji obou států. Napětí o toto území se vyvíjelo po několik let, až právě po roce 2012, kdy se do funkce Japonského premiéra navrátil Shinzo Abe, eskalovalo. Čínští i japonští politici v roce 1978 odložili tento konflikt kvůli Čínsko-japonské smlouvě o míru a přátelství, která znamenala pro oba státy prohloubení svých dosavadních diplomatických vztahů. (Ministry of Foreign Affairs of Japan 2023) Shinzo Abe poté po svém návratu do funkce zdědil eskalující krizi, která se zdála že směřuje k ozbrojenému konfliktu kvůli sporným ostrovům Senkaku. (Smith 2015)

V roce 2010 čínský kapitán rybářského trawleru úmyslně narazil do dvou japonských pobřežních strážních lodí poblíž ostrovů, což vedlo k jeho zatčení japonskou vládou. (Burke, *China's Military Activities in the East China Sea* 2018, 7) Čínská a japonská vláda poté několik týdnů usilovně jednali, přičemž ČLR vyvíjela diplomatický tlak na Japonsko, dokud nebyl kapitán propuštěn. ČLR zrušila všechny diplomatické styky na ministerské úrovni a další důležitá významná setkání (Burke, *China's Military Activities in the East China Sea* 2018, 7) a zrušila dovoz vzácných minerálů do Japonska. Masivní protijaponské protesty v Číně byli tolerovány Čínskou vládou a bezpečnostními složkami a tento vandalismus proti Japonským firmám vyvolal jenom další konflikty. Čínský kapitán a jeho posádka byli po dvou týdnech propuštěni zpět do ČLR bez obvinění. ČLR a její obyvatelé brali tento konflikt jako

diplomatické vítězství, zatímco Japonští obyvatelé byli nespokojeni, jak konflikt dopadl, neboť lidé obviňovali premiéra Abeho a jeho tým z bojácného postoje k celé situaci. (Smith 2015)

O necelý rok později konflikt pokračoval. Ishiharo Shintaro, velmi nevyzpytatelný politik a guvernér Tokia oznámil, že ostrovy koupí od soukromého majitele, rodiny Kurihara, protože národní vláda není schopná hájit jejich suverenitu proti Číně. Tehdejší kabinet Noda Yoshihika přistoupil na dokončení národního odkupu ostrovů Senkaku, aby zabránil dalšímu eskalování konfliktu ze strany guvernéra Ishihary, jelikož je považován za silného nacionalistu. (Burke, *China's Military Activities in the East China Sea* 2018, 7) Situaci se už ale uklidnit nepodařilo a reakce z Čínské strany byla rychlá a tvrdá. Po celé zemi vypukli obrovské proti-japonské protesty, s rozsáhlými škodami na japonských společnostech a Čína poslala do oblasti své vlastní lodě, aby prosadila svou suverénní kontrolu. Tato diplomatická krize rozdmýchala další debaty v Japonsku u těch, kteří dlouhodobě považovali své poválečné bezpečnostní volby za zranitelné. V Japonsku začali politici prosazovat obranu japonské suverenity nad ostrovy. Shinzo Abe se poté ucházel o předsedu strany LDP a prosazoval, aby na ostrovy byli umístěni japonští úředníci, aby se tak prosazovala tzv. jikkó shihai, neboli efektivní kontrola v konfrontaci s čínskou výzvou k suverenitě. Když poté Shinzo Abe se svými konzervativisty dosáhl v dolní sněmovně japonského parlamentu přesvědčivého vítězství, nacionalismus týkající se Senkaku se již nestal okrajovou záležitostí v japonské politice. Obrana japonské suverenity nad ostrovy se stala výzvou vládní strany Japonska. (Smith 2015)

V posledních letech čínští úředníci uplatnili širokou škálu opatření, která představují hybridní válku, jakou Čína používá i v jiných oblastech regionu k posílení své pozice ohledně ostrovů Senkaku. (Burke, *In Line or Out of Order?* 2017) Kromě pravidelných mediálních útoků a diplomatických protestů čínští úředníci použili ekonomické nástroje k donucení

Japonska k ústupkům, včetně snížení počtu čínských turistů do Japonska. (Lah 2010) ČLR také předložila sofistikovanější právní argumenty pro své nároky na vlastnictví, které Japonsko jednoznačně odmítlo. (Ministry of Foreign Affairs of Japan 2023) (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018, 8)

Napětí se poté nadále stupňovalo a když do konfliktu byli přidány i vojenské prostředky, vyvolalo to regionální obavy. V prosinci 2012 vstoupil malý čínský průzkumný letoun do japonského vzdušného prostoru nad spornými Senkaku, původně nezpozorovaný japonským radarovým systémem protivzdušné obrany. Japonská stíhačka ihned vzlétla, což vedlo novou vládu LDP k přezkoumání svých pravidel nasazení pro protivzdušnou obranu. Následně byly do této směsi průzkumných letů poblíž ostrovů přidány i čínské stíhačky, a nové soutěžení o vzdušný prostor přidalo na napětí v oblasti mořských vod. O měsíc později, na začátku roku 2013, zaměřila čínská námořní loď svůj palebný radar na japonskou fregatu Japonských námořních sil sebeobrany (JMSDF). Po zveřejnění této události vláda ČLR tuto situaci začala vyšetřovat, a zatímco ministerstvo obrany popřelo, že by k ní vůbec došlo, připustilo, že tyto druhy vojenských interakcí jsou nebezpečné a mohou vést k válce. Následující podzim však nové oznámení ČLR znovu vyvolalo obavy o vzrůstající vojenském napětí. Čína oznámila, že zavádí identifikační zónu protivzdušné obrany (ADIZ) nad Východočínským mořem a ministerstvo obrany vyzvalo všechna letadla přelétající tuto oblast, aby předem ohlásila své záměry ČLR. V ADIZ byly zahrnuty i sporné ostrovy. (Smith 2015)

Ostrovy mají pro oba státy také důležitou strategickou hodnotu. Díky jejich ovládnutí by Čína získala přístup do Východočínského moře, protože ostrovy se nachází v tzv. first island chain, což je pro Čínu důležitý strategický bod. Podle ministerstva obrany Spojených států amerických je schopnost Číny zabrat a následně ubránit tyto ostrovy velmi vysoká. Čína se v posledních letech zaměřila na rakety dlouhého doletu a momentálně jsou Americké základny v Japonsku v dosahu Číny, kdy Čína neustále zvyšuje počet MRBM (balistická

střela středního doletu) a LACM (pozemní útočná střela typu země-země). Schopnost Čínské armády operovat za touto linií je skromná, ale roste, jak získává zkušenosti s operacemi na vzdálených vodách a získává větší a pokročilejší plavidla. (Media Defense Gov 2018, 72) Pro Japonsko jsou ostrovy důležitým obranným bodem, kdy mají Číně zabránit v umístění ISR, průzkumných prostředků a radarů, které by ČLR umožnili sledovat aktivity jak Japonských obranných sil, tak i amerických vojsk. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Ostrovy jsou dále důležité kvůli rybolovu, ale u této komodity je složitá domluva, protože do rybolovu je zapojeno více lidí, dále se započítává přítomnost migrujících ryb, které se překrývají s hranicemi výlučné ekonomické zóny. Existuje řada speciálních smluv a dohod týkajících se rybolovu a řízení rybářských zdrojů. Účast různých historických a jiných okolností činí z této komodity složitější záležitost než u jiných přírodních zdrojů. Zaměření na rozvoj ropy, plynu a dalších nebiologických zdrojů přitahuje značnou pozornost v souvislosti s námořními zájmy států při prosazování svých nároků na exkluzivní ekonomické zóny (EEZ) a kontinentální šelfy nebo při stanovování hranic v těchto oblastech. Pobřežní státy mají suverénní práva nad přírodními zdroji v rámci svých EEZ a na mořském dně pod vodami jejich EEZ. Toto suverénní vlastnictví ostrovů je klíčovým bodem pro stanovení rozsáhlých EEZ a stává se záležitostí národního zájmu. Zvláštní pozornost je také věnována zeminám a dalším neželezným kovům jako námořním přírodním zdrojům, které získávají nový význam v souvislosti se zdroji ležícími uvnitř EEZ státu. Součástí suverénních práv pobřežních států jsou také oceánské energetické zdroje, jako je mořská voda, oceánské proudy a vítr. (Masahiro 2013, 4)

Existuje i teorie, že právě díky zjištění a objevení těchto zdrojů Čína projevila zájem o tyto ostrovy v 70. letech. Před tímto obdobím ČLR jen málo pochybovala o japonském vlastnictví ostrovů Senkaku, a Japonsko proto odmítlo uznat, že vlastnictví ostrovů může být

sporné. Washington zaujímá neutrální postoj ohledně suverenity ostrovů, přestože je spravoval během americké okupace Okinawy a následně je předal zpět Japonsku po obnovení Okinawy v roce 1972. Nicméně během posledních deseti let byly se americké orgány jasně vyjádřili, že USA uznávají japonskou administrativní kontrolu nad ostrovy, a veřejně prohlásily, že ostrovy spadají pod článek 5 Smlouvy o vzájemné spolupráci a bezpečnosti mezi USA a Japonskem. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Tento eskalující teritoriální spor přitáhl globální pozornost k prohlubujícímu se rozkolu mezi Japonskem a ČLR. Sousedé se už nedokázali dohodnout samostatně, a proto se obrátily na ostatní země světa, aby získali podporu. Na Valném shromáždění OSN v září 2012 Japonská a čínská vedení ukázala svou frustraci a argumentovaly pro svou interpretaci sporu. Premiér Yoshihiko Noda vyjádřil úctu své země k Chartě OSN, která vyzývá národy, aby "vyřešily spory mírovým způsobem na základě mezinárodního práva." Naopak čínský ministr zahraničí Yang Jiechi zakončil svůj projev tvrzením čínské suverenity nad ostrovy Diaoyudao (takto jsou ostrovy pojmenované v čínštině) a tvrdil, že národní nákup ostrovů Japonskem je "rozhodné popření výsledků vítězství světového protifašistického boje a představuje vážnou výzvu poválečnému mezinárodnímu řádu." Podle Yanga Japonsko "ukradlo" tyto ostrovy Číně. Tímto způsobem se neobydlené skalnaté ostrovy vzdálené od břehů obou zemí staly symbolem soupeření o národní identitu a globální vliv. Ke konci roku 2013 psali čínští velvyslanci v Londýně a Washingtonu op-eds, v nichž odsuzovali Japonsko jako "revizionistickou" mocnost s hlubokými "militaristickými" hodnotami. Japonští velvyslanci také použili své psací schopnosti v úsilí o zpochybnění čínských tvrzení. (Smith 2015)

Japonsko a ČLR se snažily ovlivnit i reakci Washingtonu na jejich spor. Japonsko se obrátilo na svého spojence v alianci, aby pomohl odrazit další nátlakové kroky Číny, a ČLR upozornila Washington, aby zůstal neutrální. Když se konfrontace ve Východočínském moři nebezpečně vyhrotila, Obamova administrativa silně naléhala na obě země, aby zůstaly klidné

a hledaly mírové řešení svých rozdílů. V říjnu 2010, poté co se Japonsko a Čína střetly poprvé kvůli incidentu s čínským rybářským trawlerem, znovu potvrdila ministryně zahraničí Hillary Clintonová stanovisko USA, že ostrovy Senkaku jsou pokryty článkem 5 bilaterální smlouvy o bezpečnosti mezi USA a Japonskem. Poté, co se napětí dramaticky vyhroutil v září 2012, cestoval ministr obrany Leon Panetta do Asie, aby opět potvrdil závazek USA v oblasti obrany, ale také vybídl obě vlády k zdrženlivosti. Dokonce i Kongres se zapojil prostřednictvím společného usnesení o zájmech USA v tomto sporu. Obava z nedorozumění a nechtěného střetu mezi dvěma největšími mocnostmi Asie vedla USA k výzvám zdrženlivosti. USA avšak navzdory těmto zdrženlivostem posílila jižní vzdušnou obranu Japonska jako posílení odstrašení. V prosinci roku 2013 cestoval viceprezident Joe Biden do severovýchodní Asie, aby zmírnil ambice Číny ohledně ADIZ a znovu potvrdil stanovisko USA, že nezmění své vlastní vojenské operace jako reakci na Čínské jednání. Avšak Japonsko zůstávalo skeptické vůči podpoře ze strany Washingtonu ve svém soupeření s Čínou. (Smith 2015)

1.3. Politická situace v Japonsku a vzájemná ekonomická provázanost

Situace v Japonsku byla složitá a ovlivnila také jeho diplomacii s Čínou. Japonsko bylo postiženo neschopností svých vůdců zůstat ve funkci dostatečně dlouho na vytvoření vztahu se svými čínskými protějšky. Prodloužený politický přechod Japonska, který začal na počátku 90. let kvůli několika frakcím, které odešli z tradičně silné konzervativní strany LDP, zanechal japonský lid s menší důvěrou ve svou vlastní vládu. S významnou výjimkou pětileté vlády Koizumiho se japonští premiéři měnily téměř každý rok. Poté v roce 2009 japonský voliči zvolili novou stranu, která měla Japonsko zachránit a vyzdvihnout z ekonomických problémů. Příchod Demokratické strany Japonska (DPJ) - nové, neprověřené politické strany - však veřejnou důvěru ve vládu neobnovil, ale otrásl s ní ještě více, zejména pokud jde o zahraniční věci. Vztahy Japonska s USA byly napjaté kvůli umístění vojenských sil USA v Okinawě a navzdory závazku DPJ k těsnějším vztahům se KOR a ČLR, trpěly i regionální

vztahy Japonska. Všechnu vinu však nelze svalit na DPJ, jelikož její vůdci čelili dvěma bezprecedentním politickým krizím s ČLR ohledně ostrovů. Přesto se následující premiéři DPJ museli vyrovnávat s tvrdou kritikou jak ze strany konzervativní opozice, tak veřejnosti. (Smith 2015)

Jak japonská liberální, tak konzervativní strana se stále více potýkala s tím, že hledání partnerů mezi novou generací čínských vůdců se stalo obtížnějším. LDP byla ve vládě desítky let a předchozí generace jejich vůdců měla blízké vztahy s členy Komunistické strany Číny. Jako nová síla v japonské politice neměla DPJ tuto tradici a musela se snažit vybudovat vztahy s čínskými vůdci. Jakmile se DPJ stala vládnoucí stranou, Ozawa Ichirō, tajemník strany, vzal 143 nových členů parlamentu DPJ na návštěvu čínského vedení, což japonská média (a členové konzervativní strany) označovala jako důkaz jeho "pro-čínského" postoje. I když měl Ozawa s členy vedení Komunistické strany Číny vybudované osobní vztahy po mnoho let, DPJ nedokázala tyto osobní vazby přetavit v politický kapitál, když v roce 2010 vypukla krize ohledně čínského trawleru. Navzdory opakovaným snahám komunikovat s nejvyššími stranickými vůdci, včetně vyslání Hosona Gōshiho, jednoho z Ozawových svěřenců, do ČLR, zjistila vláda DPJ, že Čína má malý zájem o kompromis, když napětí eskalovalo. Dokonce i ti v LDP s dobře udržovanými vazbami na čínské vedení měli potíže najít s ČLR domluvu. (Smith 2015)

I japonská veřejnost se stále více stávala skeptickou vůči čínské vládě. Zatímco osobní vazby mezi japonskými a čínskými vůdci oslabovaly, japonská veřejná mínění o Číně se postupně zhoršovala. V roce 2013 uvedlo 90,1 procenta Japonců podle průzkumu provedeného organizací Genron NPO a deníku China Daily, že mají negativní postoj k Číně, i když stále více Japonců mělo osobní zkušenosti s Čínou. (The Genron NPO 2013) Čína byla nejpopulárnějším cílem japonských turistů. Skutečnost je dokonce taková, že Japonci tvoří největší počet zahraničních návštěvníků v Číně. K roku 2013 navštívilo Čínu každý rok více

než 3,5 milionu Japonců, což byl nárůst o 70 procent od roku 2000 do roku 2010. (Statista 2021) Kromě toho více než 125 000 Japonců žije v Číně. Podobně více než 1 milion čínských občanů navštívilo Japonsko a po zrušení vízových omezení v roce 2011 se očekával další nárůst každý rok. Čína byla druhou nejčastější cestovní destinací, hned po Jižní Koreji, pro návštěvníky Japonska. Mnoho čínských studentů studuje v Japonsku a čím dál více Číňanů se dívá na Japonsko jako atraktivní destinaci pro druhé bydlení. Není třeba dodávat, že čínské produkty, firmy a kapitál ovlivňují japonskou domácí ekonomiku novými způsoby, ačkoli v tato ekonomická vzájemná závislost nezabránila veřejnému mínění v Japonsku, že čínská vláda se stává nepřátelskou a nekooperativní vůči Japonsku. (Smith 2015)

1.4. Proč se Japonsko nedokáže efektivně adaptovat na Čínskou politiku?

Diplomacie sama o sobě byla nedostatečná k překonání rostoucího počtu rozdílů mezi Japonskem a ČLR. Neúspěch při řešení problémů vedl k narůstající frustraci mezi japonskou veřejností. Zatímco za všechny potíže ve vzájemných vztazích nemůže jenom Čína a její politika, přizpůsobení se jejímu rostoucímu vlivu je novou výzvou pro obě vlády. Díky tomuto vlivu je většina způsobů, které dříve Japonsko používalo v jednání s Čínou, neúčinná. Ve skutečnosti se všechny země v Asii musí přizpůsobit změněné povaze a původu čínského ekonomického a vojenského vlivu. Pro země jako Japonsko, které žijí v propojených ekonomikách a v geografické blízkosti s proměňující se Čínou, spočívá úkol v přesvědčení svých občanů, že Japonská vláda je dobře vybavena k usměrnění této adaptace. Dosud se následné vlády v Japonsku potýkaly s problematickým přizpůsobením, přičemž široká škála domácích zájmů a zástupců požadovala větší ochranu před čínským vlivem. Ne všechny problémy však souvisely s čínským chováním namířeným proti Japonsku; přesto však Čína svým sledováním rostoucích zájmů ovlivňuje japonské zájmy novým způsobem. A jelikož japonské vlády jsou spojené s konzervatismem a zdrženlivostí v některých oblastech (jak

sociálních, tak i světových), nedokážou se adaptovat na tuto novou Čínskou sílu. (Smith 2015)

Japonská zkušenost také ukazuje zvýšenou citlivost veřejnosti na vnímání většího čínského vlivu na jejich společnost. Opakované eskalace napětí mezi Japonskem a Čínou naznačují tendenci ke konfrontaci mezi oběma vládami. Podle Sheila A. Smithové, ale nebylo výsledkem strategického rozhodnutí konfrontovat Čínu. Naopak, zdá se, že diplomatickým výběrem bylo spíše přizpůsobení než konfrontace. (Smith 2015)

Avšak vedoucí představitelé Japonska nebyli schopni toto rozhodnutí uskutečnit, hlavně z důvodů vnitrostátní povahy. Rozdíly v politice v řadě otázek odhalují složitou skupinu Japonců, kteří vidí, jak jejich volby jsou ovlivňovány chováním Číny. Vnitrostátní faktory, které podporují - a zároveň blokují - spolupráci s ČLR, budou formovat řešení těchto problémů. Vytváření sdílených diplomatických cílů s ČLR je tedy pouze jednou z částí úsilí Japonska. Mnohem více opomíjeným, ale stejně důležitým požadavkem, jsou japonské zájmy, které budou nakonec ovlivněny rozhodnutími Číny a její politiky. Zatímco mnozí v Japonsku očekávali vzestup Číny na globální i regionální úrovni, jen velmi málo lidí předpovídalo, jak výrazně bude tento vliv formovat vnitřní politiku Japonska. Často byla tato vnitrostátní kritika zaměřena stejně na japonskou vládu jako na ČLR. (Smith 2015)

1.5. Čtyři hlavní neshody podle Sheila A. Smithové

Vnitřní zájmy formující vztah Japonska s Čínou jsou mnohočetné, a jejich schopnost ovlivňovat rozhodování japonské vlády vůči Číně se liší v závislosti na konkrétních politických otázkách. Čtyři takové případy poskytují náhled na vnitřní zájmy, které ovlivnily japonské rozhodování vůči Číně během posledního desetiletí: návštěvy premiéra Koizumiho v chrámu Yasukuni, snaha o vyjednání sdíleného využití východočínského moře, incident s otravou jídla gyōza a v japonském originále Senkaku shokku (Senkaku šok), který začal v

roce 2010 provokací čínského rybářského kapitána vůči japonské pobřežní stráží a který nakonec po dvou letech vyústil ve střet mezi japonskými a čínskými hlídkami prosazující suverenitu nad spornými ostrovy Senkaku/Diaoyu. (Smith 2015)

Dva z těchto případů se točí kolem starých otázek, které vyvolávají silné veřejné nálady a ohrožují národní identitu Japonska. Prvním z nich je úsilí japonského státu vzpomínat na své padlé vojáky. Kontroverzní svatyně Yasukuni byla zaměřena na konzervativní snahu uctít ty, kteří zemřeli ve jménu císaře během druhé světové války, války agrese a císařských ambicí v Číně, stejně jako proti Spojeným státům v Pacifiku. Závazek premiéra Koizumiho navštívit tuto svatyni na den kapitulace Japonska, 15. srpna, vedl ke hlubokému úpadku ve vztazích mezi Japonskem a Čínou. Tento krok také obnovil veřejnou debatu o významu svatyně a o vůdcích označených jako váleční zločinci třídy A. Sedm let poté premiér Abe opětovně otevíral tuto debatu o významu svatyně a ukazoval propast mezi názory japonské veřejnosti a mezinárodním pochopením významu Yasukuni. Dokonce i USA byli znepokojeni tím, že Abe záměrně zvyšuje napětí v regionu. (Smith 2015)

Druhým sporným bodem, dosud nedořešeným, je snaha vyrovnat se s rozdíly v námořních hranicích ve Východočínském moři. Tyto rozdíly pocházejí z počátku 70. let a byly součástí jednání o normalizaci mezi Japonkem a ČLR, která vedla k smlouvě o míru a přátelství z roku 1978. Japonský námořní zájem ve Východočínském moři zahrnuje přístup k přírodním zdrojům, jako jsou rybolov, minerály na mořském dně a energetické zdroje, stejně jako širší debatu o tom, jak v souladu s mezinárodním právem vymezit japonské a čínské územní a EEZ. Úmluva OSN o mořském právu (UNCLOS) představovala nové úsilí definovat námořní hospodářská práva pobřežních států a řešit konflikty v oblastech se spornými územími. Čína nesouhlasí nejen s dlouhodobými japonskými teritoriální nároky na ostrovy Senkaku, ale také s jeho výkladem námořních hranic a nároků na tato území. Snahy o vyjednání společného přístupu k společnému výzkumu zdrojů a získání energetických zásob

na mořském dně neprošly, a vzrůstající námořní aktivity Číny v oblasti Japonských vod se staly předmětem protestů a sporů. (Smith 2015)

Dva zbývající spory odhalují citlivé veřejné záležitosti, které se staly hlavním bodem japonsko-čínské diplomacie. Jedním z nich je závislost Japonska na dovozech potravin z Číny. Dovoz zemědělských produktů, jako jsou zelenina a rýže, stále stoupá. Tyto dovozy, levnější a snadněji dostupné než japonská zelenina, mají široký zájem japonských spotřebitelů. Navíc se průmysl pro zpracování potravin přesunul z Japonska na čínská místa, kde levná pracovní síla a blízkost zemědělských produktů vedou k levnějším výrobkům. Dne 30. ledna 2008 způsobily otrávené knedlíky gyōza rozsáhlé vyšetřování Čínského dovozu potravin do Japonska. Případ otravy gyōza však odhalil limity japonského dohledu nad čínskými továrnami a nedostatečné domácí postupy pro zajištění bezpečnosti spotřebitelů v Japonsku. (Smith 2015)

Poslední problém je stejně starý a složitý jako poválečný vztah. Rozdíly mezi ČLR a Japonskem ohledně suverenity nad ostrovy Senkaku byly zřejmé během jednání o normalizaci v pozdních 70. letech, ale dnes se tento teritoriální spor v Japonsku změnil na symbol národní identity. Otevřel možnost narůstajícímu občanskému aktivismu, když se rybáři přes Východočínské moře pokusili vylodit na neobydlených ostrovech. V září roku 2010 však provokativní chování čínského rybářského kapitána způsobilo prudký nárůst bilaterálních napětí. Nacionalistické snahy prosadit japonskou kontrolu nad ostrovy - které byly dlouhodobě v kompetenci malých aktivistických skupin a místních politiků - se po vyhlášení guvernéra Ishihary o kampani na shromáždění peněz k nákupu ostrovů a opozičního LDP staly běžným tématem. Snaha národní vlády udržet ostrovy mimo bilaterální agendu s ČLR aspoň doma, již nebyla proveditelná. Národní nákup se stal jediným způsobem, jak zabránit konzervativním voláním po důraznější obraně japonské suverenity nad ostrovy. Navíc se tento

problém stal nástrojem pro domácí politický zisk, když frustrace s vedením národní vlády poskytla nadcházejícím politikům taktickou výhodu. (Smith 2015)

2. Čínské aktivity ve Východočínském moři

Narůstající napětí mezi Čínou a Japonskem je nakonec důsledkem prohlubujícího se konkurenčního zápasu mezi těmito dvěma tradičními asijskými rivaly. Po desetiletí rychlého ekonomického růstu předstihla Čína v roce 2010 Japonsko a stala se druhou největší ekonomikou světa. (The New York Times 2010) Čínské vojenské síly, největší na světě, zaznamenaly rychlou modernizaci, které umožnily Číně zmenšit vnímanou mezeru mezi jejími technologiemi a těmi, které nasadilo Japonsko. Tyto dvě země také pravidelně soutěží o investiční projekty a diplomatický vliv v celé oblasti Asie a Tichomoří a stále více také v Africe a dalších částech světa. V roce 2017 publikovala Čína svou první bílou knihu, ve které vymezila svou vizi bezpečnostního vedení v Asii. Tato kniha obsahovala mnoho výroků, které byly v rozporu s preferencemi Japonska, jako je kritika aliancí a podpora norem a institucí založených na "pěti principech mírumilovného soužití" Číny, což je série politických principů, které prosazují nevměšování se do vnitřních záležitostí ostatních zemí a mírové řešení sporů. Naopak Japonsko udržuje svou alianci s USA a obhájí stávající normy a instituce. Když hovoří o své vizi regionu Asie a Tichomoří premiér Shinzo Abe, popisuje novou éru tak, že region udělá svobodu, lidská práva a demokracii svými vlastními a bude respektovat vládu práva. Národní bezpečnostní strategie Japonska, zveřejněná v roce 2013, poskytuje strategický rámec pro tyto výroky a vymezuje podporu japonské vlády pro prosazování hodnot, jako jsou svoboda, demokracie, základní lidská práva a právní řád, a projevuje nadále svůj závazek k alianci s USA. (Abe 2013) (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Intenzivní soutěž se shodovala s upevněním čínských postojů týkajících se nároků na suverenitu. Od svého nástupu k moci se Xi Jinping věnuje většímu úsilí o konsolidaci

kontroly nad spornými územími, a to i způsobem, který by se vyhnul válce a podpořil "mírový rozvoj" Číny. (Xinhua 2021) Prezident Xi uvedl, že Čína neodstoupí od svých legitimních práv a zájmů a rozhodně neopustí své hlavní zájmy státu. (Xinhua 2021) V posledních letech Čína přijala razantnější kroky k prosazení svých nároků. V roce 2012 ovládla Korálový útes od Filipín. Od roku 2014 dramaticky zvýšila výstavbu umělých ostrovů v Jihočínském moři a také zde byli zprávy o sporadických čínských útocích na indickou hranici. Tyto útoky dosáhly kritického bodu v létě 2017, kdy se stovky čínských a indických vojáků střetly během dvouměsíčního střetu v oblasti Doklam. (Louisa Lim 2012) Na rozdíl od dlouhodobého důrazu na udržování regionální a mezinárodní stability za účelem podpory domácího růstu, čínští vůdci stále více usilují o stabilitu v regionu s postupným rozšiřováním svého vlastního vlivu, jak vojensky, tak i politicky. Toto rozšiřování vlivu Číny je patrné nejvíce (a je veřejně oznámeno) v militarizaci několika z jejich uměle rozšířených ostrovů v Jihočínském moři, kde její nároky zasahují do nároků jiných zemí, zejména Vietnamu a Filipín. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Japonsko se zejména v námořní oblasti snaží odpovědět na čínskou asertivitu. V diplomacii se Japonsko snaží posílit strategické vztahy v indo-pacifickém regionu, včetně Austrálie, Indie a států jihovýchodní Asie, jako jsou Filipíny a Vietnam. Ačkoliv to není veřejně deklarováno, tato strategie poskytuje Japonsku stále více spojenců a diplomatickou podporu, na kterou se může spolehnout při čínských provokacích. Některé z těchto vztahů také vedly k vylepšení vztahů v rámci vojenských a společných operací. Nicméně nejvýznamnější úsilí Japonska v odporu vůči Číně je v jeho vojenských zlepšeních. Vláda se zaměřila na obranný postoj více zaměřený na region a na nákup prostředků určených k posílení schopností JSDF v obraně ostrovů. To zahrnuje novou technologii v oblasti zpravodajství, dohledu a průzkumu (ISR). Dále nové technologie v oblasti protinámořní bojové schopnosti, zvýšení počtu ponorek a torpédoborců ve flotile, a zřízení brigády

rychlého nasazení obojživelníků (ARBD). (Newsham 2022) Dále umístění nových technologií JSDF na ostrovech poblíž Senkaku a zřízení letecké skupiny v Okinawě. (KADENA AIR BASE 2018) Zvýšil se také rozpočet JSDF a byla zřízena jednotka pobřežní stráže, která je pověřena hlídkováním kolem ostrovů Senkaku. (Abe 2013) Nakonec byly posíleny vazby s USA a byl založen mechanismus koordinace aliance, který má posílit spolupráci mezi oběma státy během grey-zone (obdoba studené války) jednání v mírovém období až po krizové situace. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

2.1. Zlepšení vztahů a současná situace

Samozřejmě, současná nedůvěra má svůj kontext: Je to nedílnou součástí dlouholeté historické nesnášenlivosti, která sahá až do staletí. Klíčovým impulsem pro Čínu je invaze a okupace Číny Japonským císařstvím na začátku dvacátého století, která přinesla jak fyzické i psychické zničení, tak utrpení pro čínský lid. Z čínské perspektivy odhalila a využila Japonská agrese během druhé světové války vojenské slabiny Číny, což vyvolalo hluboký pocit bezmocnosti u čínského lidu a zanechalo trvalé jizvy na čínské psychice. Navzdory společným snahám snížit a řídit napětí v poválečném období si Čína zachovává hluboké podezření k upřímnosti Japonska v přijetí své imperialistické minulosti a zvěrstev spáchaných na Číně. Z japonského pohledu to zase vypadá tak, že se snažili vyvinout upřímné úsilí o smíření s Čínou, a že ČLR jednoduše podněcuje protijaponské nacionalistické nálady, aby posílil legitimitu Komunistické strany Číny. Tato dichotomie vytváří neustálé bezpečnostní dilema, přestože tyto dvě země intenzivně spolupracují v ekonomickém propojení a vzájemném obchodě, ale stále více prostředků je investováno do armády a bojeschopnosti. Neustále se upravují strategie a operační způsoby, které naznačují rostoucí bezpečnostní soutěž a zároveň bezpečnostní dilema. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

V posledních letech prošly čínsko-japonské vztahy určitým uvolněním, ale obecně zůstávají napjaté. Obě strany dosáhly provizorního pokroku v posilování spolupráce v ekonomických otázkách, jako je Asijská rozvojová banka a Asijská infrastrukturní investiční banka. Japonsko také v roce 2017 změnilo svou politiku a nabídlo se zapojit do prvků iniciativy Belt and Road Initiative, což je komplexní finanční a geopolitický plán Číny na vybudování infrastruktury v některých státech světa. (Velvyslanectví České republiky v Pekingu 2015) Nicméně, i když se prezident Xi a premiér Shinzo Abe setkali na několika multilaterálních akcích, a roku 2022 se Čínský prezident setkal s japonským premiérem, stalo se tak až po několika letech, což odráží nízkou úroveň důvěry. (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China 2022) Napětí mezi Čínou a Spojenými státy ohledně obchodu, Tchaj-wanu a námořních sporů přispělo k napětí ve vztazích mezi Čínou a Japonskem. V roce 2013 ujistil americký ministr zahraničních věcí John Kerry během své návštěvy Asie, že Spojené státy budou bránit svého spojence Japonsko, což vyvolalo hněv v ČLR. Prezident Donald Trump svým náklonným postojem k premiérovi Abeovi a eskalujícím obchodním sporem s Čínou přiměl ČLR přijmout tvrdé postavení v mnoha sporných otázkách. V dnešní stále polarizovanější Asii charakterizované zostřující se soutěží o vliv a postavení jsou vyhlídky na dohodu mezi Čínou a Japonskem podle Edmunda J. Burkeho ohledně statusu Senkaku/Diaoyudao ostrovů velmi nejisté. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Na závěr bych chtěl zmínit, že během posledních let se ukazuje rostoucí úroveň nedůvěry a nepřátelství mezi oběma stranami. Vzájemné obviňování z nedávných sporů posílily zlobu a hněv mezi obyvateli obou zemí. V roce 2016 ukázal průzkum Pew, že mezi 80 až 90 procenty tázaných v každé zemi má negativní názor na druhou zemi (Stokes 2016). V souvislosti s napjatými vztahy se tak vůdci obou zemí setkávají se silným veřejným tlakem na udržení obrany svých zemí a jejich postojů. Vojenské úřady v obou zemích také

charakterizují druhou stranu jako hrozbu. V roce 2016 zřídila Čínská armáda pět společných operačních územních velitelství jako součást širší reorganizace. (Engstrom 2016) Východní velitelství je chápáno jako zodpovědné za plánování a přípravu na možné události týkající se Japonska ve Východočínském moři. Čínská armáda rovněž v roce 2014 založila společné operační velitelství pro Východočínské moře, první svého druhu v této oblasti. (The Jamestown Foundation 2017) Nové velitelství je zřejmě zodpovědné za dohled nad každodenními operacemi Čínské armády v této oblasti, ale málo je známo o jeho pravomocích nebo o tom, jak zajišťuje deeskalaci nebo řízení vzdušného a námořního prostoru. Čínská obranná bílá kniha z roku 2015 kritizovala japonskou vojenskou modernizaci jako "závažný problém" pro region. (The State Council 2015) Japonsko reagovalo tím, že označilo Čínu jako potenciální hrozbu ve své vlastní obranné bílé knize z roku 2015. (Yasukazu 2023)

2.2. Čínská a Japonská plavidla u ostrovů Senkaku

Vzhledem k poloze ostrovů Senkaku a jejich spojení s územní integritou a národní pýchou byl nákup těchto ostrovů Japonskem od rodiny Kurihara v roce 2012 katalyzátorem, který umožnil, aby se zdejší napětí mezi Čínou a Japonskem přetavilo v otevřený konflikt. Na straně Číny došlo od roku 2012 k výraznému nárůstu prosazování námořního práva, také vzrůst námořních milic a rybářských lodí poblíž sporných ostrovů. ČLR dramaticky zvýšil počet průniků do 24 námořních mil (NM) společné hranice a 12NM teritoriálního moře kolem ostrovů Senkaku. V následujících dnech po nákupu ostrovů pronikly do teritoriálních vod Senkaku dvě lodě čínské pobřežní hlídky, a od té doby se průniky jenom zintenzivnily. Do konce roku 2012 nahlásila japonská pobřežní stráž 68 průniků lodí čínské pobřežní hlídky do teritoriálních vod Senkaku, což bylo Japonskými silami označeno za bezprecedentní počet. Tato kampaň pokračovala s 188 loděmi pronikajícími do teritoriálních vod v roce 2013, 88 v roce 2014, 86 v roce 2015 a 121 v roce 2016. Do roku 2019 byla poté situace klidnější, ale od roku 2019 do blízkostní zóny, což jsou vody, ve kterých státy mohou uplatňovat rozšířenou

jurisdikci, ale které nejsou suverénním územím jako teritoriální moře, pronikají stovky čínských plavidel. Během tohoto období chování čínské pobřežní hlídky bylo poměrně konzistentní. Tranzity lodí do teritoriálních vod trvaly obvykle několik hodin a čínští důstojníci pobřežní hlídky udržovaly komunikaci s důstojníky japonské pobřežní stráže, aby se vyhnuli nedorozuměním. Bylo jen zanedbatelné množství případů, kdy lodě čínské pobřežní hlídky podnikaly akce, které by mohly být považovány za porušení zásad nevinného průjezdu a které by mohly vyvolat potřebu přijmout ze strany japonské pobřežní stráže agresivnější opatření. (Ministry of Foreign Affairs of Japan 2023) Podle Burkeho to vypadá tak, že se čínské lodě snaží uplatňovat administrativní kontrolu nad Senkaku tím, že zde budují přítomnost pobřežní stráže, ale způsobem, který by nevedl k vojenskému konfliktu s Japonskem. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018)

Od roku 2015 začala čínská pobřežní stráž nasazovat ozbrojené kutry, včetně lodí s 76 mm automatickým kanónem, což představuje změnu oproti předchozí praxi. Přítomnost čínské námořní stráže u ostrovů Senkaku je tak nyní mnohem viditelnější a intenzivnější, a tím se stává klíčovým prvkem ve vzrůstajícím napětí mezi oběma zeměmi. U ostrova se zároveň začali objevovat rybáři, kteří mají nějakou formu vojenského výcvik nebo jsou pod přímou kontrolou Čínské armády. Analytici popisují tyto akce jako nevojenské neboli hybridní taktiky, které mají za cíl oslabit Japonskou kontrolu nad ostrovy a posílit čínskou kontrolu, aniž by vyprovokovali válku. Úspěch těchto taktik je vidět dodnes, kdy Čína stále mění prvky statusu quo a zároveň znemožňuje USA a Japonsku nalézt příčinu pro casus belli. Právě proto tyto akce vyvolávají dodnes pochyby, co by USA udělalo v případě, že by Čína přešla do otevřeného konfliktu. (Ben Connable 2016, 38)

Čína také nasadila své rybářské lodě koordinovaným způsobem s cílem dále prosadit čínskou suverenitu nad ostrovy Senkaku. Například v několika případech Čína vyslala velké množství rybářských lodí s cílem převálcovat schopnost Japonska na ně zareagovat.

Například od 5. do 9. srpna 2016 vstoupilo 200 až 300 čínských rybářských lodí a 15 lodí pobřežní stráže do kontinuální zóny kolem ostrovů a setrvalo tam, což narušilo kapacitu Japonské pobřežní stráže na řízení a reakci na velký počet čínských lodí. Pokud bude tato záplavová taktika použita v budoucnosti, bude to bezpochyby vážná výzva pro Japonskou pobřežní stráž. (Foreign Ministry of Japan 2016)

JMSDF na tyto výzvy reagovaly snahami lepší obrany proti čínským námořním hrozbám. Nejzřetelnější změnou bylo vytvoření malé brigády rychlého nasazení obojživelníků ARDB. V březnu 2018 ARDB měla 2100 členů, kteří byli speciálně vyškolení na obranu ostrovů. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018) Až bude jednotka dokončena v neurčitým budoucím datu, bude mít celkovou sílu asi 3 400 osob. Japonsko také rozšířilo JMSDF. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018) O tomto rozšíření se píše v další kapitole.

Poslední důležitým bodem je, že Japonsko pravidelně zvyšuje rozpočet JMSDF, který je hlavní silou reagující na čínské nájezdy. Rozpočet JMSDF vzrostl v posledních letech a zvýšil se také objem finančních prostředků věnovaných výhradně obraně ostrovů Senkaku. Ve svém rozpočtu na rok 2017 bylo z celkové částky 1,87 miliardy USD 27 procent (510 milionů USD) vyhrazeno na zlepšení dohledu nad vodami poblíž ostrovů. (The Japan Times 2022) Japonská pobřežní stráž využila tyto prostředky k nákupu dalších hlídkových lodí, rozšíření počtu personálu a zřízení přímého přenosu videa přímo do kanceláře premiéra. V roce 2016 Japonská pobřežní stráž vytvořila také jednotku o počtu 12 lodí, která byla výhradně pověřena ostrahou vod poblíž ostrovů Senkaku. Jednotka, sídlící v Ishigaki, se skládá z deseti nových hlídkových lodí a dvou lodí vybavených heliporty, které byly převedeny z jiných částí Japonska. (Burke, China's Military Activities in the East China Sea 2018) I základna na nedalekém ostrově Miyakojima dostala posily. Od konce roku 2015 nejenže byl status kanceláře JMSDF zvýšen, ale její personál také vzrostl z 55 na 180. (Panda 2017)

. Čínská pobřežní stráž ale momentálně disponuje největší pobřežní stráží na světě, pokud jde o celkovou tonáž a personál, a teoreticky by mohla překonat síly Japonské pobřežní stráže směrem na Čínské východní moře, pokud by se rozhodla soustředit své síly na tuto oblast. (Morris 2018, 10)

3. Komparace námořních sil

Námořní síly Japonska a Číny hrají klíčovou roli v geopolitické rovnováze a bezpečnosti v Asii a Tichomoří. Obě země disponují významnými flotilami, které mají schopnost ovlivňovat regionální stabilitu a provádět operace na moři. S postupujícím nárůstem významu námořní moci a námořních operací se stává nezbytným srovnání schopností a sil těchto dvou námořních sil.

Cílem této kapitoly je provést komparativní analýzu japonského a čínského námořnictva s důrazem na technologické vybavení, početní stav, specializaci a rozpočet. Bude provedeno hodnocení klíčových faktorů, které ovlivňují jejich schopnost provádět obranné operace a útočit na potenciální hrozby. Srovnání námořních sil Japonska a Číny bude sloužit jako důležitý nástroj pro pochopení jejich výkonu a schopností v potenciálním konfliktním scénáři.

Hypotézy:

Předpokládáme, že námořní síly Čínské lidové osvobozené armády (PLAN) a Japonského námořnictva (JMSDF) budou vykazovat rozdílnosti v počtu lodí, rozpočtu, technologiích, a strategiích vzhledem k jejich odlišným obranným politikám, geografickému kontextu a vojenským tradicím.

Předpokládáme, že Čína bude klást důraz na kvantitu a rozšiřování své námořní flotily, zatímco Japonsko se bude spíše zaměřovat na kvalitu a specializaci na moderní válečné lodě.

Domníváme se, že Čína bude využívat svou rozsáhlou vojenskou populaci pro dostatečnou obsazenost svých lodí, zatímco Japonsko bude vynakládat úsilí na výcvik vysoce kvalifikovaných námořníků.

Očekáváme, že obě země budou investovat do modernizace svých námořních sil a technologií, přičemž Čína se bude snažit dohnat své technologické zaostávání, zatímco Japonsko bude udržovat svou výhodu ve vyspělých námořních technologiích.

Kapitola je strukturována do několika hlavních částí. Nejprve se zaměříme na popis japonského námořnictva, jeho hlavních typů lodí, technologického vybavení, postavení flotil a způsobu tréninku, nakonec počtu samotných lodí a rozpočtu. Poté provedeme podobnou analýzu čínského námořnictva. Následně provedeme srovnání technologických schopností a početního stavu obou flotil, což nám umožní identifikovat jejich relativní přednosti a slabiny.

Srovnání námořních sil Japonska a Číny má důležitý význam pro pochopení regionálních bezpečnostních výzev a strategických rozhodnutí obou zemí. Ovlivňuje to i širší geopolitickou situaci v Asii a Tichomoří. Výsledky srovnání poskytnou cenné informace pro tvorbu politiky a rozhodování v oblasti obrany a bezpečnosti.

3.1. Japonské námořní síly sebeobran (JMSDF)

Japonské námořnictvo je jednou z klíčových složek Japonských ozbrojených sil (JSDF). Jeho hlavním úkolem je zajištění námořní bezpečnosti, obrana ostrovního území Japonska a podpora regionální stability. Námořnictvo má bohatou historii, sahající až do dávných časů, kdy Japonsko bylo ostrovní říší s rozsáhlými námořními tradicemi. (海上自衛隊 Japanese Maritime Self Defense Force 2023) V této části se detailně zaměříme na japonské námořnictvo. Bude popsána jeho struktura, hlavní typy lodí a jejich technologické vybavení, počet samotných flotil a oblast působení, výcvik samotného námořnictva a jeho připravenost, a nakonec rozpočet a samotný počet lodí.

3.1.1. Struktura Japonských námořních sil sebeobran (JMSDF)

Velitelství námořnictva (Maritime Staff Office) je nejvyšší oddělení JMSDF a je zodpovědné za celkové velení a plánování námořních operací. Zde se nachází nejvyšší velení japonského námořnictva a rozhoduje se o strategiích, prioritách a nasazení flotily. Velitelství námořnictva spolupracuje s vládou a dalšími složkami japonských ozbrojených sil. Momentálním velitelem JMSDF je Egawa Hiroshi. Poté následují Námořní operační síly (Maritime Operation Force), které jsou zodpovědné za provádění námořních operací a úkolů v souladu s velením námořnictva. Námořní operační síly řídí námořní akce a monitorují námořní situaci v regionu, včetně reakce na případné hrozby. Dále Námořní výcvikové síly (Maritime Training Force), které se zaměřují na výcvik posádek a jednotlivých námořníků. Provádí cvičení, simulace a školení, aby zajistilo optimální připravenost a odbornost všech členů námořnictva. Námořní výcvikové síly hrají klíčovou roli ve zlepšování schopností a efektivity flotily. (海上自衛隊 Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Základen, na kterých jsou tyto složky umístěny, má japonské námořnictvo hned několik. Většina z nich slouží jako domovské základny pro jednotlivé flotily. Tyto základny jsou strategicky umístěny podél japonského pobřeží a umožňují rychlé nasazení lodí na potřebná místa. Nemalou součástí JMSDF jsou také speciální jednotky a týmy, které se zaměřují na specifické úkoly, jako je průzkum podmořských oblastí, odstranění jaderných hrozeb a humanitární mise. Tyto speciální jednotky jsou vybaveny specializovaným vybavením a technologiemi. Celková struktura japonského námořnictva je komplexní a umožňuje efektivní a koordinované plnění námořních úkolů a ochranu japonského území a regionální stability. Hierarchie velení a specializované oddělení zajišťují, že námořnictvo je schopno rychle a efektivně reagovat na různé námořní hrozby a výzvy. (海上自衛隊 Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

3.1.2. Typy lodí a technologické systémy v JMSDF

Tato kapitola poskytne důležité informace o hlavních typech lodí v japonském námořnictvu a jejich technologické vyspělosti. Získané informace jsou klíčové pro porovnání s čínským námořnictvem a posouzení schopnosti japonského námořnictva plnit své úkoly v rámci potenciálního konfliktu nebo obrany regionální stability. Japonské námořnictvo je vybaveno moderními a rozmanitými typy lodí, které zahrnují torpédoborce, fregaty, letadlové lodě a ponorky. Tyto lodě jsou vybaveny pokročilými technologiemi a zbraňovými systémy, které umožňují japonskému námořnictvu vykonávat různé operace a mise. Nutno dodat že většina těchto systémů, ne-li všechny, jsou amerického původu. (海上自衛隊 Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

První skupinou lodí, které má Japonské námořnictvo k dispozici, jsou torpédoborce. Provozují několik tříd moderních torpédoborců, jako jsou například třída Asahi a třída Maya. Tyto torpédoborce jsou vybaveny výkonnými raketovými systémy, pokročilými sonary a elektronickými bojovými systémy. Třída Asahi disponuje raketovými systémy Mk 41 Vertical Launching System (VLS), které umožňují vypouštění různých typů raket, včetně protiletadlových a protilodních raket. Mají také pokročilé sonary pro detekci a sledování potenciálních hrozeb pod hladinou moře. Pro pohon používají kombinaci plynových turbín a diesel-elektrického systému. (Naval Technology 2023) Třída Maya také disponuje systémy Mk 41 VLS, ale zároveň má pokročilé radarové systémy pro leteckou a námořní obranu, včetně systému Aegis Ballistic Missile Defense (BMD) pro protiraketovou obranu. Pro pohon používají na rozdíl od třídy Asahi plynové turbíny. (Sea Forces Online 2023) Díky své rychlosti a obratnosti jsou torpédoborce vhodné pro protiponorkovou obranu a protivzdušnou obranu.

Další skupinou lodí jsou fregaty, jako jsou např. třída Abukuma a třída Murasame. Tyto fregaty jsou vybaveny raketovými systémy, kanóny, torpédy a sonary, což jim umožňuje provádět různé úkoly včetně protiponorkového boje, protivzdušné obrany a obrany proti hrozbám na hladině moře. Fregaty třídy Abukuma jsou vybaveny raketovými systémy pro protiletadlovou obranu a protiponorkovými systémy. Mezi její systémy patří Oto-Melara 76mm/62-caliber super rapid gun (3-inches), dále MK 141 Guided Missile launching system a několik dalších odpalovacích systémů a Mk-15 Phalanx close-in weapon system (CIWS), pro vnitřní ochranu před raketami. (Sea Forces 2023) Mají také pokročilé sonary pro detekci ponorek a torpéd pro protiponorkovou obranu. Fregata třídy Murasame má velmi podobné systémy jenom ve větším počtu. (Sea Forces 2023) Obě třídy používají pro pohon diesel-elektrické motory. Fregaty japonského námořnictva jsou také vybaveny moderními systémy elektronického boje a integrovanými komunikačními technologiemi. Tato technologie se nazývá Naval Tactical Data System (NTDS) a třída Abukuma má typ OYQ-7. (Sea Forces 2023)

Letadlové lodě se v japonském námořnictvu vyskytují relativně nově, roku 2021 byl proveden teprve první test kdy úspěšně přistály dvě stíhačky na palubě. Letadlové lodě třídy Izumo, které jsou schopny nesení vrtulníků a VTOL (vertikálního vzletu a přistání) letadel, jsou předělané nosiče vrtulníků. Tyto letadlové lodě poskytují Japonsku leteckou podporu a schopnost provádět výsadkové operace na mořských ostrovech. Letadlové lodě japonského námořnictva jsou vybaveny pokročilými palubními systémy a moderními komunikačními technologiemi, které zvyšují jejich schopnost provádět letecké operace. Letadlové lodě třídy Izumo mají celkově 5 přistávacích ploch, k obraně poté systémy CIWS a několik střeleckých systémů. Jejich bojeschopnost je ale stále zásadní otázkou pro japonské námořnictvo. (Sea Forces 2023) (Naval Post 2021)

Poslední součástí JMSDF jsou ponorky. Japonsko jich má k dispozici několik, nejdůležitější jsou ale třídy Soryu a Oyashio. Pokud se bavíme o diesel-elektrických hybridech, třída Soryu je nejmodernější třídou japonských ponorek. Ponorky této třídy jsou velmi tiché a mají pokročilé sonary, které jim umožňují operovat téměř nezpozorované. Jejich trup je vybaven speciální slitinou, která neodráží slunce a ve vlnách když je vnořena je tedy hůře zpozorovatelná. Jsou vybaveny protilodními a protiponorkovými torpédy a mají také schopnost vypouštět střely z povrchu. Disponují torpédy typu 89 a 6 odpalovači HU-606 533mm a UGM-84 Harpoon, což jsou protilodní střely. Mají dostřel více než 124 kilometrů a rychlost 864 km/h. (Naval Technology 2021)

Pokud jde o ponorky s jaderným pohonem, jedná se o typy Oyashio a upravenou třídu Soryu jaderné varianty. Jedná se o starší třídu jaderných ponorek japonského námořnictva. Tyto ponorky mají jaderný pohon, což jim umožňuje operovat pod vodou po dlouhou dobu bez potřeby vyplavovat na hladinu pro doplnění paliva. Jsou vybaveny protilodními a protiponorkovými torpédy a mají sonary pro detekci hrozeb. Třída Soryu je zatím pouze plánovaná, že bude upravena v budoucnu a pár modelům bude taky poskytnut jaderný pohon. V japonském námořnictvu se v roce 2023 nenacházejí žádné ponorky schopné nést SSBN neboli balistické střely a jaderné hlavice. (Naval Technology 2011)

3.1.3. Flotily JMSDF a oblast jejich působení

Japonské námořnictvo je rozděleno do několika hlavních flotil, které pokrývají různé regiony a plní specifické úkoly v rámci celkové námořní obrany Japonska. Každá flotila má své vlastní zaměření a úkoly, které jsou navrženy tak, aby zajistily bezpečnost a obranu Japonska a jeho zájmů v regionu. Následující popis poskytne přehled hlavních flotil japonského námořnictva, jejich regionální záběr a specifické úkoly. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

První flotila japonského námořnictva je umístěna v prefektuře Yokosuka a zahrnuje strategický region Tichého oceánu. Je považována za hlavní flotilu, která disponuje moderními loděmi a slouží jako jádro japonské námořní obrany. Jejím hlavním úkolem je obrana japonského pobřeží, ostrovů a vodních cest v Tichém oceánu. První flotila zahrnuje torpédoborce, fregaty a další bojové lodě. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Druhá flotila sídlí v prefektuře Sasebo a má za úkol regionální obranu Jihočínského moře a Východočínského moře. Jejím hlavním úkolem je monitorování a zajištění bezpečnosti v těchto oblastech a podpora japonských zájmů v rámci Indo-Pacifického regionu. Druhá flotila disponuje fregatami a letadlovými loděmi, které jsou schopné provádět letecké operace a provádět výsadekové akce na odlehlých mořských ostrovech. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Třetí flotila sídlí v prefektuře Maizuru a má za úkol regionální obranu Japonského moře a Východočínského moře. Jejím hlavním úkolem je monitorování a zajištění bezpečnosti v těchto oblastech, kde může čelit potenciálním hrozbám ze strany Číny a Severní Koreje. Třetí flotila se zaměřuje na obranu proti ponorkovým hrozbám a poskytuje podporu pobřežním operacím. V jejím arzenálu jsou fregaty a torpédoborce vybavené protiponorkovými systémy a raketovými údernými schopnostmi. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Čtvrtá flotila je umístěna v prefektuře Kure a má regionální záběr na západní část Tichého oceánu. Jejím hlavním úkolem je monitorování a zajištění bezpečnosti v této oblasti a podpora operací na dálku. Čtvrtá flotila zahrnuje různé druhy lodí, včetně ponorek, které poskytují schopnost strategického průzkumu a protiponorkové obrany. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Role flotil je v celkové námořní obraně Japonska klíčová, jelikož umožňuje námořnictvu efektivně pokrýt různé regiony a zvládat různorodé úkoly. Zároveň umožňuje Japonsku reagovat na různé hrozby a udržovat bezpečnost a stabilitu v regionu Indo-Pacifiku.

Spolupráce mezi jednotlivými flotilami a koordinace jejich úkolů jsou klíčové pro úspěšnou obranu Japonska a jeho námořních zájmů.

3.1.4. Výcvik námořnictva JMSDF a jeho připravenost

Japonské námořnictvo klade značný důraz na výcvik a školení námořních posádek a specialistů. Dobře vyškolená a disciplinovaná posádka je klíčovým faktorem pro úspěšné provedení operačních úkolů. Japonské námořnictvo provádí pravidelné a náročné cvičení, které zahrnuje různé scénáře a simulace krizových situací. Během těchto cvičení se posádky zdokonalují ve svých dovednostech a upevňují týmovou spolupráci. Výcvik námořních specialistů zahrnuje širokou škálu dovedností, včetně navigace, komunikace, plavby, bojových operací a údržby technologií. Moderní námořní zařízení a vybavení vyžadují specializované znalosti a dovednosti, a proto je důležité, aby se námořníci pravidelně podrobili odbornému školení. Připravenost japonského námořnictva reagovat na krizové situace je základním aspektem jeho obranných schopností. Námořní síly Japonska jsou schopny rychle a efektivně reagovat na hrozby a krize v regionu. Pro dosažení maximální připravenosti provádí japonské námořnictvo pravidelné vojenské cvičení, které zahrnuje simulace různých scénářů a spolupráci s dalšími složkami ozbrojených sil. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Spolupráce a cvičení s mezinárodními partnery a spojenci jsou také důležitou součástí výcviku japonského námořnictva. Japonsko udržuje partnerské vztahy a účastní se společných námořních cvičení s dalšími zeměmi, jako jsou Spojené státy, Austrálie, Jižní Korea a další regionální partneři. Tato spolupráce posiluje interoperabilitu a schopnost koordinovaného působení v případě krizových situací. Japonské námořnictvo se také účastní mezinárodních námořních operací a mise, jako jsou protipirátské operace v Adenském zálivu nebo humanitární mise. Tyto mezinárodní úkoly zvyšují zkušenosti japonských námořních sil a

vedou k budování důvěry a spolupráce s dalšími zeměmi. (Japanese Maritime Self Defense Force 2023)

Celkově lze říci, že výcvik a připravenost japonského námořnictva jsou pevným základem pro jeho operační úspěšnost a schopnost reagovat na krizové situace. Spolupráce s mezinárodními partnery a účast na mezinárodních operacích dále posilují jeho schopnosti a přispívají k udržení regionální stability a bezpečnosti.

3.1.5. Rozpočet a počet lodí JMSDF

Dne 20. dubna 2022, japonské Ministerstvo obrany zveřejnilo dokument v angličtině nazvaný "Obranné programy a rozpočet Japonska" s popisem rozpočtu na obranu pro finanční rok 2022. Rozpočet na obranu pro FY2022, který byl schválen v březnu 2022 (v Japonsku začíná nový finanční rok v dubnu), je organizován jako takzvaný 16měsíční rozpočet sloučený s dodatečným rozpočtem na FY2021, který byl schválen na konci roku 2020 a nazývá se "Defense Strengthening Acceleration Package". (Inaba 2022)

Celková částka rozpočtu činí 5,866.1 miliard jenů (asi 51 miliard dolarů), což je dosud největší částka, a pokud zahrneme rozpočet související s přeorganizací amerických sil v Japonsku, celková částka činí 6,177.4 miliard jenů. I tak je tato částka pouze 1,1% japonského GDP. Česká republika pro srovnání investuje 1,4% GDP. (The World Bank 2023) V rámci tohoto rozpočtu JMSDF investuje peníze do:

- .1. modifikace torpédoborců třídy Izumo (Inaba 2022)
- .2. nákup čtyř stíhacích letounů F-35 B, které plánují dodávku v roce 2024 (Inaba 2022)
- .3. Testování bezpilotních letounů a jejich výzkum pro plavidla (Inaba 2022)
- .4. Nákup střel SM-6 (Standart Missile) pro torpédoborce Maya (Inaba 2022)
- .5. Vývoj odminovacích systémů pro novou fregatu třídy Momi (Inaba 2022)

- .6. Nákup dvou transportních plavidel pro zlepšení obranných schopností Japonska (Inaba 2022)
- .7. Vývoj modernizované protiponorkové střely Type-12 (Inaba 2022)
- .8. Výzkum zcela nového rychlopalného děla, které bude používáno jak na vodě tak na souši (Inaba 2022)
- .9. Úpravy radary SPY-7 pro plavidla s vybavením Aegis Shore (Inaba 2022)

Celkový počet lodí v Japonském námořnictvu je 155, ale když vezmeme v potaz jenom bojeschopné lodě a lodě které se dají využít v potenciálním konfliktu, je jich 102. 73 bitevních lodí, 22 ponorek, 4 vrtulníkové torpédoborce a 3 lodě speciálně vybavené pro útoky nebo operace blízko pevniny. Momentálně Japonsko staví dalších 5 bitevních lodí a 6 ponorek. V JMSDF slouží kolem 50000 lidí. (World Directory of Modern Military Warships 2023)

3.2. Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN)

Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN) patří mezi klíčové složky čínských ozbrojených sil a hraje zásadní roli v obraně Číny a zajištění jejích zájmů v regionu i globálně. PLAN se stal v posledních desetiletích jedním z nejdynamičtěji se rozvíjejících námořnictev na světě, a to s cílem posílit své strategické pozice a rozšířit svou přítomnost na oceánech a mořích. (Ministry of National Defense of the People's Republic of China 2023) V této části se detailně zaměříme na čínské námořnictvo. Bude popsána jeho struktura, hlavní typy lodí a jejich technologické vybavení, počet samotných flotil a oblast působení, výcvik samotného námořnictva a jeho připravenost, a nakonec rozpočet a samotný počet lodí.

3.2.1. Struktura Námořnictva Čínské lidové osvobozené armády

The Central Military Commission (CMC) of the Chinese Communist Party (CCP) má na starosti celkový výkon Námořnictva Čínské lidové osvobozené armády (PLAN). Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády je pak přímo řízeno námořním

velitelstvím, obě entity jsou řízeny Generálním štábem a Ministerstvem národní obrany. Námořní velitelství je řízeno skupinou úředníků, včetně velitele a politického komisaře, kteří jsou podporováni svými zástupci a dalšími členy personálu. Tito pracovníci ve svých různých funkcích dohlížejí na činnost PLAN, jeho operace, technické požadavky a výcvik důstojníků a mužstva. Na základě studia předchozích a současných zkušeností v různých námořních oblastech zasílají budoucí strategické, taktické a technické požadavky na výstavbu námořních sil vyšším organizacím čínské armády. V Námořnictvu Čínské lidové osvobozené armády bylo zřízeno několik oddělení specializujících se na různé oblasti, včetně oddělení pro výstroj a technologie, zahraničních záležitostí, zdraví, dovozu, politiky, výcviku, logistiky a plánování. Byla založena také tři další oddělení, včetně oddělení pro opravu zařízení a letectví. Oddělení pro výstroj a technologie námořnictva a oddělení pro opravu námořního zařízení společně dohlížely na stavební práce na 34 loděnicích v různých částech země. Tyto byly pověřeny zodpovědností za opravu válečných lodí a stavbu nových námořních plavidel. (Ministry of National Defense of the People's Republic of China 2023)

3.2.2. Typy lodí a technologické systémy PLAN

V této kapitole se zaměříme na typy lodí a technologické systémy PLAN. Čínské námořnictvo je jednou z největších a nejrychleji se rozvíjejících námořních sil na světě. Během posledních desetiletí investovalo Čínské námořnictvo do modernizace a rozšíření svého lodního parku, což mu umožňuje hrát stále významnější roli v regionální i globální námořní bezpečnosti. Kapitola se podívá na různé třídy lodí, které Čínské námořnictvo provozuje, včetně raketových torpédoborců, fregat a korvet. Dále se zaměříme na klíčové technologické systémy, které Čínské námořnictvo využívá pro zlepšení svých schopností a připravenosti.

Prvním typem lodí jsou raketové torpédoborce a fregaty. Čínské námořnictvo provozuje třídy raketových torpédoborců a fregat, které jsou vybaveny pokročilými

radarovými a raketovými systémy. Patří sem například třídy typu torpédoborec 052D, typu 055 a typu 054A.

052D disponuje výzbrojí typu Luyang-III, což zahrnuje víceúčelový systém odpalování raket CJ-10 pro útok na pozemní cíle, protivzdušné střely série HHQ-9, střely středního dosahu HQ-16 a DK-10A, protikorvetní střely YJ-18/YJ-83 a protiponorkové střely série CY-5. Torpédoborec rovněž obsahuje dva trojitě torpédové tuby typu 7424B pro odpalování torpéd Yu-7 a čtyři odpalovače s osmnácti trubicemi pro odpalování klamných raket. Torpédoborce typu 052D jsou dále vybaveny čtyřmi multifunkčními aktivními fázovými poli radarů typu 346A, včetně výškového a povrchového vyhledávacího radaru typu 364, vyhledávacího a zaměřovacího radaru pro povrch typu 366, vyhledávacího radaru pro vzduch typu 517H, navigačního radaru typu 760, protivzdušného radaru řízení palby typu 349A a radaru pro řízení vrtulníků typu 754. Dále obsahuje různé typy sonarů. 052D jsou nadále vybaveny kombinovaným dieselovým nebo plynovým (CODOG) pohonným systémem. 055 je poté vylepšenou formou tohoto torpédoborce. (Naval Technology 2023)

054A je vybaven raketami středního dosahu HQ-16 pro pozemní vzdušnou obranu odpalovanými z 32 vertikálních odpalovacích zařízení (VLS). Raketa HQ-16 může útočit na vzdušné cíle ze všech úhlů až do vzdálenosti 50 km. Očekává se, že VLS bude také sloužit k odpalování protiponorkové střely. je mořská protilodní střela YJ-83 (C-803) s dosahem na hladině moře. Střela je odpalována z dvou čtyřnásobných odpalovacích zařízení umístěných na střední palubě. Střela YJ-83 může nést konvenční hlavici o hmotnosti 165 kg a dosáhnout operačního dosahu 250 km. Fregata je také vybavena dvěma domácími systémy blízké obrany Type 730 s sedmi hlavními ráže 30 mm (CIWS) pro odrazení vzdušných hrozeb z blízké vzdálenosti. Protiponorkové schopnosti jsou zajištěny dvěma šesti šroubovými odpalovači protiponorkových raket typu 87 a dvěma odpalovači torpéd typu YU-7, stejně jako u 052D. Dále je zde přistávací plocha pro vrtulníky, několik typů radarů a sonarů. (Naval Technology

2023) Tyto lodě jsou určeny pro obranu námořních prostorů, protivzdušnou obranu a raketové útoky na pozemní cíle.

Dalším typem lodí námořnictva PLAN jsou korvety. Představují důležitou část flotily, ačkoliv jsou menší než torpédoborce. Tyto válečné lodě mají různé využití a jsou často nasazovány pro různé úkoly, včetně pobřežní obrany, protiponorkových operací, hlídkování a zajištění bezpečnosti námořních tras. Mezi korvety PLAN patří například třída Jiangdao (typ 056), která je známá pro svou schopnost provádět protiponorkové a protihlavicové operace. Tyto korvety jsou vybaveny moderními senzory a výzbrojí a mají vysokou obratnost a manévrovatelnost. Korvety typu 056 mají délku kolem 90 metrů a dosahují rychlosti až kolem 25 uzlů. Korveta je vybavena čtyřmi mořskými protilodními střelami YJ-83 (C-803), odpalovačem střel vzduch-země AJK-10 (HQ-10) a dvěma trojitými torpédovými vypouštěcími zařízeními o průměru 324 mm. Odpalovač AJK-10 může odpálit až osm střel. Korveta je dále vybavena 76mm hlavním kanónem H/PJ-26 a je také osazena dvěma 30mm dálkově ovládanými systémy se dvěma režimy H/PJ-17, které lze provozovat automaticky nebo ručně. Jsou schopny provádět operace v blízkosti pobřeží i na otevřeném moři. Dalšími typy korvet PLAN jsou například třída Type 037, známá také jako třída Hainan, která slouží především pro pobřežní obranu a hlídkování. Tyto korvety mají menší velikost a jsou vybaveny základními střelami a výzbrojí. Celkově je flotila korvet PLAN důležitou složkou námořnictva Čínské lidové osvobozené armády a představuje klíčový prvek v obraně čínských námořních hranic a zájmů. (Naval Technology 2023)

Další skupinou lodí jsou výsadkové lodě. Výsadkové lodě PLAN hrají klíčovou roli při plnění mise výsadku vojsk, humanitárních operací a zajišťování přístupu k pobřežím nebo izolovaným ostrovům. Tyto válečné lodě jsou navrženy tak, aby byly schopny přepravovat vojenské jednotky, techniku a zásoby a provádět výsadkové operace na pevninu. Mezi významné typy výsadkových lodí PLAN patří třída Type 071, známá také jako třída Yuzhao.

Tyto výsadkové dokové lodě jsou vybaveny přistávací plochou pro vrtulníky a disponují výsadkovým dokem, který umožňuje rychlý výsadek vojenských jednotek na pobřeží. (Naval Technology 2023)

Výsadkové lodě typu 071 mají délku přes 200 metrů a mohou nést více než 800 vojáků, spolu s výsadkovými plavidly, transportními vozidly a zásobami. Jsou vybaveny moderními komunikačními a řídicími systémy a jsou schopny provádět rozmanité výsadkové operace na dlouhé vzdálenosti. Dalším významným typem výsadkových lodí je třída Type 075, která je novější a vylepšenou verzí třídy Type 071. Tyto výsadkové helikoptérové nosiče mají větší nosnost a výkonnější výzbroj, což zvyšuje jejich operační schopnosti. (Naval Technology 2023) Výsadkové lodě námořnictva PLAN jsou klíčovým prvkem Číny provádět výsadkové operace a zabezpečit strategické regiony v případě potřeby. Tyto lodě hrají důležitou roli v obraně čínských zájmů a plnění jejich vojenských misí na moři.

Další neoddělitelnou součástí PLAN jsou ponorky. Jsou klíčovým prvkem strategického námořního odstrašení a obrany námořnictva PLAN. Námořnictvo provozuje různé typy ponorek, včetně konvenčních diesel-elektrických ponorek a jaderných ponorek. Mezi nimi se nacházejí ponorky tříd Yuan (Type 039A) a Shang (Type 093). Ponorky třídy Yuan jsou konvenční diesel-elektrické ponorky, které jsou vybaveny pokročilými senzory a střelami, což z nich činí účinnou hrozbu jak na otevřeném moři, tak ve vnitřních vodách. Ponorky třídy Shang jsou ponorky typu jaderného pohonu, které poskytují PLAN vyšší rychlost, dosah a schopnost dlouhých plaveb pod hladinou. Tyto ponorky jsou schopny nést balistické rakety, takže i nukleární střely, střely pro útoky na hladinové cíle a torpéda pro protiponorkové operace. Kromě toho se Čínská lidová osvobozená armáda údajně zaměřuje na vývoj nových generací ponorek, včetně třídy Type 095, což jsou jaderné útočné ponorky vybavené pokročilými senzory a zbraněmi. Tyto nové ponorky by mohly představovat ještě větší hrozbu pro nepřátele a zvýšit schopnost PLAN operovat na moři.

Ponorky hrají klíčovou roli v strategické obraně a odstrašení Číny, ačkoli mnoho informací o jejich operačních kapacitách zůstává utajeno. Jejich přítomnost a schopnosti však posilují postavení Číny jako významného hráče v oblasti námořního vojenského prostoru. (Sea Forces 2023) (Sutton 2020)

V poslední řadě bych se rád vyjádřil k letadlovým lodím. I když USA, a i Japonsko má ve výstavbě nebo úpravě letadlové lodě, Čína žádnou takovouto loď nedisponuje. Nicméně, PLAN disponuje loděmi, které nesou vrtulníky a mohou být považovány za vrtulníkové výsadkové lodě nebo amfibiální transportační plavidlo. Podobně jako u Japonska. Mezi takové lodě patří třídy Typu 071 (Yuzhao), které jsou nazývány jako vrtulníkové výsadkové lodě. Tyto lodě jsou určeny pro výsadkové operace, přepravu vojenských jednotek, vozidel a zásob a mohou operovat s vrtulníky. Mají vrtulníkovou palubu na zádi a dokovací zařízení pro naložení a vyložení vrtulníků. (Sea Forces 2023)

I když PLAN má momentálně v provozu 4 hybridní letadlové lodě, stále se nedokážou vyrovnat lodím USA. Mohla by to být oblast, na kterou by se mohla Čína zaměřit v budoucnu, protože letadlové lodě poskytují významnou leteckou podporu a projekci moci na moři. Nicméně taková rozhodnutí jsou komplexní a nákladná, a vyžadují dlouhodobé plánování a investice. Její schopnosti na moři ale i tak stále rostou a PLAN se stává významným hráčem v regionálním a globálním námořním prostoru.

3.2.3. Flotily PLAN a oblast jejich působení

Severní flotila sídlí ve městě Čching-tao, provincie Šan-tung, a jejím hlavním úkolem je obrana severních čínských pobřežních vod a působení ve Žlutém moři. Východní flotila má své velitelství v Šanghaji a zaměřuje se na operace východně od Tchaj-wanu a působení ve Východočínském a Jihočínském moři. Jižní flotila má základnu ve Chaj-kchou, provincie Chaj-nan. Je zodpovědná za obranu Jihočínského moře a operace v jižních vodách, takže

v Jihočínském moři. Západní flotila se nachází v Ta-lienu, provincie Liao-ning, a jejím hlavním úkolem je působení ve Žlutém moři a východní části Tichého oceánu. (Ministry of National Defense of the People's Republic of China 2023) Tyto flotily a oblasti působení ukazují, že Čínské námořnictvo má široké pole působnosti a je aktivním hráčem v regionálních i mezinárodních námořních záležitostech.

3.2.4. Výcvik námořnictva PLAN a jeho připravenost

Výcvik námořnictva PLAN hraje klíčovou roli v posilování jeho operačních schopností a celkové připravenosti. PLAN klade důraz na rozvoj moderních a efektivních taktik, strategií a schopností, aby mohl čelit různým bezpečnostním výzvám v regionu a globálně. Námořní personál je systematicky cvičen v různých bojových situacích, včetně protiponorkových operací, protivzdušné obrany, proti zemních operací a vedení námořních útoků. To zahrnuje cvičení v reálných podmínkách na moři i simulace v tréninkových zařízeních na pevnině. PLAN také samozřejmě aktivně spolupracuje s dalšími námořnictvy a účastní se mezinárodních cvičení a společných operací. To mu poskytuje cenné zkušenosti a možnosti zdokonalit své postupy a interoperabilitu s ostatními námořnictvy. Vedle tradičního Čínského spojence, kterým je Ruská federace se jedná i o země BRICS, dále Pákistán, Thajsko, Indonésie a také Malajsie. (Ministry of National Defense of the People's Republic of China 2023) Celková připravenost námořnictva je pravidelně hodnocena a monitorována, aby se zajistilo, že PLAN je schopen efektivně reagovat na různé hrozby a krizové situace. Tím se PLAN stává stále důležitějším hráčem v regionální a mezinárodní námořní bezpečnosti.

3.2.5. Rozpočet a počet lodí PLAN

Čína na začátku března roku 2023 oznámila zvýšení rozpočtu na 7,2% HDP. Celkově je to 1,55 bilionu jüanů (224 miliard dolarů). Kromě největší stojící armády na světě má Čína také největší námořnictvo a nedávno spustila svou třetí letadlovou loď. Podle Spojených států má

také největší leteckou sílu v indo-pacifickém regionu, zahrnující více než polovinu jejich stíhaček čtvrté nebo páté generace. (APNEWS 2023) PLAN disponuje 425 loděmi. Z toho 3 letadlové lodě, 72 ponorek (15 schopné nést balistické střely), 48 torpédoborců, 44 fregat, 71 korvet, 49 lodí pro odstraňování min, 127 pobřežních hlídkových lodí, 11 amfibiálních lodí a momentálně je ve výstavbě dalších 14 lodí. V PLAN slouží kolem 240000 lidí. (World Directory of Modern Military Warships (2023) 2023)

3.3. Srovnání obou námořních sil

V této kapitole provedeme komparaci námořních sil PLAN a JMSDF. V naší srovnávací analýze se zaměříme na důležité faktory, které ovlivňují schopnosti a potenciál námořních sil Japonska a Číny. Zaměříme na počet lodí, počet sloužících lidí v obou flotilách a na rozpočet, který obě armády dostávají.

Počet lodí: Japonsko a Čína disponují významnými námořními flotami, avšak v tomto ohledu je Japonsko spíše specializované na kvalitní válečné lodě, zatímco Čína se soustředí na kvantitu a rozšiřování své flotily. Japonsko má větší podíl na modernějších válečných lodích, a díky jejich spojení s USA se jim daří držet technologickou převahu. Technologie, které se nacházejí na torpédoborcích, fregatách, výsadkových lodích a ponorkách dokazují, že jejich flotila obsahuje moderní a pokročilé lodě, což odráží jejich strategii zaměřenou na vyspělou technologii a vysokou výkonnost. Čína naopak klade důraz na rozšíření své flotily, a proto disponuje větším počtem lodí, zahrnujících různé typy, jako jsou torpédoborce, fregaty, korvety, výsadkové lodě, ponorky, speciální pobřežní hlídkové lodi a další speciální typy lodí. Tento rozsáhlý počet je součástí čínské strategie rozšiřování jejich vlivu a dosahování námořní síly. Jelikož se Čína snaží ovládat velké území, je potřeba stále zvyšovat tento počet lodí, ale bojeschopnost některých plavidel je diskutabilní.

Počet sloužících lidí: Co se týče personálu, PLAN má zřejmě výhodu, protože disponuje velkou vojenskou populací. V námořních silách jim slouží 240000 lidí. To jim umožňuje mít dostatek vyškolených a disponibilních námořníků, což je důležité pro provoz a údržbu jejich rozsáhlé flotily. Na druhou stranu, námořníci PLAN již dlouho nebyli v žádném otevřeném konfliktu a jejich příprava nemusí být v porovnání s Japonskem dostatečná. Japonsko má sice menší vojenskou populaci, v počtu 50000 lidí, ale na námořních silách se soustředí vysoce kvalifikovaní a specializovaní námořníci, což jim umožňuje provozovat pokročilé a moderní lodě s vysokou účinností. Výcviky, které často podnikají společně s USA jim dodávají bohaté zkušenosti, které by Čína a její námořníci mohli v budoucnu postrádat.

Rozpočet: Čína má v současné době druhý největší vojenský rozpočet na světě a věnuje značné prostředky na rozvoj a modernizaci svých ozbrojených sil, včetně námořnictva. Jejich výrazný růst vojenských výdajů v průběhu posledních let ukazuje na jejich ambice stát se jedním z hlavních hráčů ve světové vojenské scéně. Toto neustálé zvyšování vojenského budgetu má ale za následek další vyhrocování konfliktu v oblasti. S dalšími penězi, které Komunistická strana Číny přidává do rozpočtu a do zvětšování své flotily, se tak může celá situace jenom více uměle vyhrocovat. Čína se snaží již dlouho prosazovat politiku toho, že chtějí vzrůst bez války, a toto vyhrocování situace jim v této politice neprospívá. Japonsko má v porovnání s Čínou sice menší vojenský rozpočet, ale stále investuje značné prostředky do svých námořních sil. Jejich rozpočet je věnován především na technologické inovace a modernizaci, což odráží jejich snahu udržet si konkurenční výhodu ve vyspělých námořních technologiích.

	Výhody Číny	Nevýhody Číny	Výhody Japonska	Nevýhody Japonska
Počet lodí	Velký počet lodí, široká flotila	Zastaralé systémy na některých lodích	Specializované a technologicky pokročilé válečné lodě	Omezený počet námořních plavidel
Technologie	Rozmanité technologie	Omezený počet vyškolených námořníků	Kvalitní a vyspělá technologie	Menší vojenská populace
Rozpočet	Rostoucí investice do obrany	Neustále zvyšování budgetu způsobuje zhoršování vztahů	Silná spolupráce se spojenci (USA)	Nižší vojenské výdaje než Čína
Personál	Velká vojenská populace	Nutnost zlepšit výcvik a specializaci	Specializovaní a vyškolení námořníci	Omezený počet vojenské populace
Modernizace	Rozsáhlá modernizace námořních sil u větších lodí	Některé zastaralé menší lodě a technologie na nich	Stálá snaha o vývoj a modernizaci námořních technologií	Nutnost udržet konkurenceschopnost
Strategie	Rozšiřování vlivu a dosahování námořní síly	Zvýšené napětí v regionu kvůli sporným územím	Zaměření na vyspělou technologii a obranu	Potřeba udržet vztahy se sousedy a spojenci

Nyní různá technologická specifická srovnání. Pokud jde o raketové střely, Čínské námořnictvo disponuje rozsáhlým arzenálem různých typů, včetně protiletadlových, protiradarových a protilodních střel. Mezi nejznámější patří střely DF-21D a DF-26, které jsou známé jako "letící nosiče". Tyto balistické střely mají schopnost dosáhnout dalekého dosahu a mohou být využity k útoku na pozemní i námořní cíle. Japonské námořnictvo je na druhou stranu vybaveno moderními raketovými střelami, které jsou integrovány s protiletadlovými a protiraketovými systémy Aegis. Tyto systémy zahrnují střely Standard Missile (SM), které mají schopnost obrany proti balistickým raketám a útokům ze vzduchu. Japonsko také vyvinulo speciální protilodní střely, jako jsou střely typu RGM-84 Harpoon a střely typu Type 90, které jsou určeny k útoku na lodní cíle.

Čína má větší arzenál raketových střel a některé z nich mají daleko větší dosah než střely, které jsou k dispozici Japonsku. To dává Číně schopnost operovat na velkých vzdálenostech a rozšířit svůj dosah a vliv v regionu Indo-Pacifiku. Japonsko na druhé straně disponuje vyspělými raketovými střelami, které jsou vysoce přesné a účinné v obraně proti

vzdušným a námořním hrozbám. Jejich integrace s protiraketovými systémy Aegis poskytuje Japonsku vysokou úroveň obrany proti balistickým raketám a dalším letadlům.

Co se týče kanónů, tak Čínské námořnictvo používá různé typy na svých lodích, včetně hlavních palubních kanónů a různých typů děl pro protiletadlovou obranu. Jedním z hlavních kanónů, který používá, je H/PJ-38 (130mm). Toto dělo má vysokou palebnou sílu a je schopné účinně útočit na pozemní i námořní cíle. Japonské námořnictvo je také vybaveno moderními kanony různých kalibrů. Jeden z jejich významných kanónů je 5-palcový (127mm) palubní kanon, který je často používán na japonských lodích třídy Akizuki. Toto dělo poskytuje dobrou palebnou podporu proti vzdušným a námořním hrozbám.

Obě země používají moderní kanony na svých námořních plavidlech, které mají vysokou palebnou sílu a účinnost. Oba státy kladou důraz na schopnost poskytnout podporu proti vzdušným i námořním hrozbám. Čínské námořnictvo má výhodu v tom, že má některé své lodě vybaveny silnějším 130mm kanónem, který poskytuje větší palebnou sílu a dosah než 5-palcový kanon používaný na japonských lodích. Japonské námořnictvo však také disponuje moderními kanony, které jsou efektivní v protivzdušné obraně a proti námořním cílům.

Při srovnání radarových systémů mezi Čínským námořnictvem PLAN a JMSDF lze pozorovat moderní a pokročilou technologii na obou stranách. Obě země investují do radarů s aktivním elektronicky řízeným paprskem (AESA), který zvyšuje schopnost detekce a sledování cílů na moři i ve vzduchu. Japonské fregaty využívá radarový systém AN/SPY-1D(V), který je známý svou vysokou účinností a výkonností ve sledování vzdušných i hladinových cílů. Čína na svých lodích používá radar Type 346A, který má rovněž výkonné sledovací schopnosti.

Co se týče rychlosti lodí, obě země disponují moderními válečnými plavidly, které dosahují standardních rychlostí pro dané typy lodí. Většina torpédoborců, fregat a korvet

dosahuje rychlosti kolem 30 uzlů (cca 56 km/h), což zajišťuje dostatečnou pohyblivost a operabilitu na moři. Celkově lze konstatovat, že Čína a Japonsko se zaměřují na moderní technologie v oblasti námořních radarů a dosahují podobných standardních rychlostí svých válečných lodí. Tato investice do pokročilých systémů zajišťuje jejich schopnost plnit obranné a bezpečnostní role v regionu Indo-Pacifiku a posiluje jejich postavení jako významných hráčů na světové námořní scéně.

Během naší komparace jsme úspěšně potvrdili naše hypotézy týkající se rozdílných strategií, technologických výhod a nevýhod, personálu a rozpočtu u námořních sil Japonska a Čínských námořních sil. Naše výzkumné zjištění ukazují, že Japonsko a Čína skutečně přistupují k námořní obraně z různých perspektiv a mají odlišné strategie vytváření a provozu svých námořních flotil. Zároveň jsme identifikovali klíčové technologické výhody a nevýhody obou stran, které ovlivňují jejich námořní schopnosti. Potvrzením těchto hypotéz jsme lépe pochopili dynamiku a vývoj námořních sil těchto dvou významných asijských států a přispěli k hlubšímu porozumění jejím námořním kapacitám a strategickým cílům.

4. Shrnutí výsledků

V této bakalářské práci jsme provedli komparaci námořních sil dvou významných asijských států – Japonského císařství a Čínské lidové republiky. Obě země disponují rozsáhlými námořními flotilami, které hrají klíčovou roli v jejich obranných strategiích a zajišťují bezpečnost a stabilitu v regionu Indo-Pacifiku. Naším cílem bylo analyzovat klíčové aspekty námořních sil těchto států, jako jsou počet lodí, rozpočet na obranu, počet sloužících vojáků, technologické systémy a výcviková připravenost.

Z komparace jsme zjistili, že Japonsko a Čína mají odlišné přístupy a strategie v oblasti námořní obrany. Japonsko se zaměřuje na vyspělé a moderní válečné lodě, s důrazem na kvalitu a vysokou účinnost své flotily. Naopak Čína klade důraz na rozšiřování své floty,

což ji činí druhým největším námořnictvem na světě, a soustředí se na kvantitu a rozšiřování svého vlivu.

Dalšími klíčovými faktory jsou personál a rozpočet. Čína má výhodu velké vojenské populace, což jim umožňuje disponovat dostatečným množstvím vyškolených námořníků pro provoz a údržbu jejich rozsáhlé floty. Japonsko naopak investuje značné prostředky do svého námořnictva, s důrazem na technologické inovace.

V oblasti technologií jsme identifikovali, že obě země mají své výhody a nevýhody. Japonsko disponuje vyspělými systémy radarů, střel a kanónů, což jim poskytuje náskok v některých klíčových oblastech. Čína však investuje do modernizace svých technologií, i když některé systémy na jejich lodích mohou být stále zastaralé ve srovnání s japonskými loděmi.

Celkově lze říci, že Japonsko a Čína jsou důležitými hráči v regionu Indo-Pacifiku a jejich námořní síly mají vliv na geopolitickou situaci ve světě. Tato komparace nám pomohla lépe porozumět jejich rozdílným strategiím a přístupům k námořní obraně. Zohlednění těchto aspektů nám poskytuje lepší perspektivu na vývoj a výzvy, kterým tyto dvě významné asijské mocnosti čelí ve svých námořních silách do budoucna

5. Závěr a pohled na region do budoucna

Geopolitická situace v regionu Indo-Pacifik je náchylná ke střetu zájmů mezi národními státy, zejména co se týče sporů o území a námořní hranice. Ostrovy Senkaku (Diaoyu) jsou jedním z klíčových bodů napětí mezi Japonskem a Čínou. S narůstajícím vlivem obou zemí a růstem jejich námořních kapacit je pravděpodobné, že tato napětí budou trvat i do budoucna. Budoucí vývoj námořních sil v regionu bude klíčový pro udržení bezpečnosti a stability. Japonsko bude pravděpodobně i nadále posilovat své spojení se Spojenými státy a spolupracovat s dalšími demokratickými partnery, aby si udrželo obrannou pozici v regionu. Čína bude pravděpodobně pokračovat ve svém úsilí o rozšíření své námořní přítomnosti a posilování

vlivu. Je nezbytné, aby všechny strany zůstaly otevřené dialogu a diplomatickému řešení sporů. Mírová spolupráce a respektování mezinárodních práv a norem budou klíčové pro udržení stability v regionu. Mezinárodní společenství bude pečlivě sledovat vývoj v Indo-Pacifiku a bude podporovat snahy o urovnání sporů prostřednictvím diplomatických cest. Vzhledem k významu regionu Indo-Pacifiku pro světovou ekonomiku a geopolitiku je důležité, aby všechny strany přispívaly k udržení míru a stability v regionu. Budoucí vývoj námořních sil Japonska a Číny bude hrát klíčovou roli v utváření tohoto regionu a bude mít dalekosáhlý dopad na mezinárodní scénu. Doufejme, že spolupráce a dialog budou nadále dominovat nad konfliktem a že region Indo-Pacifiku bude zůstat prosperujícím a stabilním územím pro všechny jeho obyvatele.

Summary

Tato bakalářská práce se zaměřuje na Sino-japonské vztahy a Čínské aktivity ve Východočínském moři a provádí komparaci námořních sil Japonského císařství a Čínské lidové republiky. Práce zkoumá historii zhoršování vztahů mezi oběma zeměmi, zejména se soustředí na diplomatické spory o ostrovy Senkaku a jejich dopad na regionální stabilitu. Důraz je kladen také na politickou situaci v Japonsku a vzájemnou ekonomickou provázanost, a zjišťuje, proč se Japonsko někdy zdá být neschopné účinně reagovat na Čínskou politiku. V rámci komparace jsou analyzovány námořní síly obou zemí, tj. Japonské námořní obranné síly (JMSDF) a Námořnictvo Čínské lidové osvobozené armády (PLAN). Práce se zaměřuje na strukturu, typy lodí, technologické systémy, flotily, výcvik, rozpočet a počet lodí v obou námořních silách. Nakonec práce nabízí pohled do budoucnosti regionu, představuje další vývoj vztahů mezi Japonskem a Čínou a navrhuje možné scénáře, jak by situace mohla postupovat. Zohledňuje klíčové faktory, jako jsou námořní síly obou zemí, politické rozhodnutí, ekonomické a regionální vlivy a otázku ostrovů Senkaku. Závěr práce pak shrnuje klíčové poznatky z komparace námořních sil Japonska a Číny, a jak by tyto poznatky mohly ovlivnit budoucí vývoj v regionu Indo-Pacifiku. Celkově tato práce poskytuje ucelený a informovaný pohled na Sino-japonské vztahy a situaci ve Východočínském moři.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Srovnání JMSDF a PLAN zdroj: vytvořeno autorem	41

ZDROJE

1. Abe, Shinzo. "National Security Strategy." December 17, 2013.
<https://www.cas.go.jp/jp/siryoyou/131217anzenhoshou/nss-e.pdf>.
2. APNEWS. "China expands defense budget 7.2%, marking a slight increase." March 5, 2023. <https://chat.openai.com/c/17061809-e8d4-4105-8d75-5efab464d1ac>.
3. Ben Connable, Jason H. Campbell, Dan Madden. "Stretching and Exploiting Thresholds for High-Order War." RAND Corporation, 2016.
4. Burke, Edmund J. "China's Military Activities in the East China Sea." 2018. —. "In Line or Out of Order?" 2017.
5. Engstrom, Michael S. Chase and Jeffrey. "China's Military Reforms: An Optimistic Take." 2016. <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/AD1020041.pdf>.
6. Foreign Ministry of Japan. "Tokyo trying to draw attention to mass China ship incursions off Senkakus." August 17, 2016.
<https://www.japantimes.co.jp/news/2016/08/17/national/tokyo-trying-draw-attention-mass-china-ship-incursions-off-senkakus/>.
7. Inaba, Yoshihiro. "Naval Programs In Japan's Record 2022 Defense Budget." May 3, 2022. <https://www.navalnews.com/naval-news/2022/05/naval-programs-in-japan-record-2022-defense-budget/>.
8. Japanese Maritime Self Defense Force. "Exercises." 2023.
<https://www.mod.go.jp/msdf/en/exercises/>.
9. "Mission of JMSDF." 2023. <https://www.mod.go.jp/msdf/en/about/role/>.
10. KADENA AIR BASE. "About Us." 2018. <https://www.kadena.af.mil/About-Us/>.

11. Lah, Kyung. "Japan hopes for U.S. help in the row with China." November 13, 2010.
<http://edition.cnn.com/2010/WORLD/asiapcf/11/13/japan.apec.china/index.html>.
12. Louisa Lim, Frank Langfitt. NPR. November 2, 2012.
<https://www.npr.org/2012/11/02/163659224/chinas-assertive-behavior-makes-neighbors-wary>.
13. Masahiro, AKIYAMA. "Geopolitical Considerations of the Senkaku Islands." THE SASAKAWA PEACE FOUNDATION. August 7, 2013.
<https://www.spf.org/islandstudies/research/a00007.html>.
14. "Media Defense Gov." 2018 CHINA MILITARY POWER REPORT. 2018.
<https://media.defense.gov/2018/Aug/16/2001955282/-1/-1/1/2018-CHINA-MILITARY-POWER-REPORT.PDF>.
15. Ministry of Foreign Affairs of Japan. July 4, 2023.
https://www.mofa.go.jp/region/page23e_000021.html.
16. Ministry of Foreign Affairs of Japan. "Trends in China Coast Guard and Other Vessels in the Waters Surrounding the Senkaku Islands, and Japan's Response." July 4, 2023.
https://www.mofa.go.jp/region/page23e_000021.html.
17. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. "President Xi Jinping Meets with Japanese Prime Minister Fumio Kishida." November 18, 2022.
https://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx_662805/202211/t20221118_10977309.html.
18. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. 2023.
<http://eng.mod.gov.cn/>.
19. Morris, Lyle J. "Blunt Defenders of Sovereignty - The Rise of Coast Guards in East and Southeast Asia." March 6, 2018. <https://digital-commons.usnwc.edu/nwc-review/vol70/iss2/5/>.

20. Naval Post. "Izumo: A helicopter destroyer or an aircraft carrier?" July 17, 2021. <https://navalpost.com/izumo-helo-destroyer-or-an-aircraft-carrier/>.
21. Naval Technology. "Asahi-Class Destroyer Ships, Japan." 2023. <https://www.naval-technology.com/projects/asahi-class-destroyer-ships-japan/#catfish>.
22. "Jiangdao Class (Type 056) Corvette." 2023. <https://www.naval-technology.com/projects/jiangdao-class-type-056-corvette/>
23. "Luyang-III Class / Type 052D Destroyers." 2023. <https://www.naval-technology.com/projects/luyang-052d-destroyers/>
24. "Oyashio Class Submarines." May 3, 2011. <https://www.naval-technology.com/projects/oyashio-class/>
25. "SS Soryu Class Submarines." February 26, 2021. <https://www.naval-technology.com/projects/ssoryuclasssubmarin/>
26. "Type 071 Landing Platform Dock (LPD)." 2023. <https://www.naval-technology.com/projects/type-071-landing-platform-dock-lpd/>.
27. Newsham, Grant. "US-Japan Marines Training Should Move Towards Bilateral Warfighting Capabilities." March 19, 2022. <https://japan-forward.com/us-japan-marines-training-should-move-towards-bilateral-warfighting-capabilities/>
28. Panda, Ankit. "East China Sea: Japan Coast Guard Plans Miyako Island Facility Upgrades." September 24, 2017. <https://thediplomat.com/2017/09/east-china-sea-japan-coast-guard-plans-miyako-island-facility-upgrades/>

29. Sea Forces. "Abukuma class Destroyer Escort - DE." 2023.
<https://www.seaforces.org/marint/Japan-Maritime-Self-Defense-Force/Destroyer-Escort/Abukuma-class.htm>.
30. "China - People's Liberation Army Navy." 2023.
<https://www.seaforces.org/marint/China-Navy-PLAN/Amphibious/Type-071-Yuzhao-class.htm>.
31. "Izumo class Helicopter Destroyer - DDH." 2023.
<https://www.seaforces.org/marint/Japan-Maritime-Self-Defense-Force/Destroyer/Izumo-class.htm>.
32. "Murasame class Destroyer - DD." 2023. <https://www.seaforces.org/marint/Japan-Maritime-Self-Defense-Force/Destroyer/Murasame-class.htm>.
33. Sea Forces Online. "Sea Forces Online." 2023.
<https://www.seaforces.org/marint/Japan-Maritime-Self-Defense-Force/Destroyer/Maya-class.htm>.
34. Sea Forces. "Type 039A/B/C Yuan class Attack Submarine - SSK/AIP." 2023.
<https://www.seaforces.org/marint/China-Navy-PLAN/Submarines/Type-039A-Yuan-class.htm>.
35. Smith, Sheila A. "Intimate Rivals: Japanese Domestic Politics." Columbia University Press, 2015.
36. Statista. June 18, 2021. <https://www.statista.com/statistics/786613/number-japanese-travelers-to-china/>.
37. Stokes, Bruce. "Hostile Neighbors: China vs. Japan." September 13, 2016.
<https://www.pewresearch.org/global/2016/09/13/hostile-neighbors-china-vs-japan/>.

38. Sutton, H. I. "The Chinese Navy's Most Powerful Attack Submarine: The Type-093A." November 15, 2020. <https://www.navalnews.com/naval-news/2020/11/the-chinese-navys-most-powerful-attack-submarine-the-type-093a/>.
39. The Genron NPO. August 5, 2013. <https://www.genron-npo.net/world/archives/4911.html>
40. The Jamestown Foundation. "Snapshot: China's Eastern Theater Command." March 14, 2017. https://jamestown.org/wp-content/uploads/2017/03/CB_17_4.pdf
41. The Japan Times. "Japan to boost coast guard budget for Senkaku Islands' security." December 16, 2022. <https://www.japantimes.co.jp/news/2022/12/16/national/coast-guard-defense-budget/>
42. The New York Times. August 15, 2010. <https://www.nytimes.com/2010/08/16/business/global/16yuan.html>
43. The State Council. "China's Military Strategy." May 27, 2015. http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.htm
44. The World Bank. The World Bank. 2023. <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS?end=2021&locations=CZ-JP-US&start=1960&view=chart>
45. Velvyslanectví České republiky v ČLRu. "Belt and Road Initiative." November 26, 2015. https://www.mzv.cz/beijing/cz/politika/vzajemne_vztahy/obor/index.html
46. World Directory of Modern Military Warships . "Japan Maritime Self-Defense Force." 2023. <https://www.wdmmw.org/japan-maritime-self-defense-force.php>.

47. World Directory of Modern Military Warships (2023). "People's Liberation Army Navy." 2023. <https://www.wdmmw.org/peoples-liberation-army-navy-china.php>
48. Xinhua. Xinhua. January 6, 2021. http://www.xinhuanet.com/english/2021-06/01/c_139983105.htm
49. Yasukazu, Hamada. "On the Publication of Defense of Japan 2023." 2023. https://www.mod.go.jp/en/publ/w_paper/wp2023/DOJ2023_Digest_EN.pdf
50. 海上自衛隊 Japanese Maritime Self Defense Force. "海上自衛隊." 2023. <https://www.mod.go.jp/msdf/>